

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva v okraju Novo mesto

STUDIJSKA
MIRANA JAVNA
NOVO MESTO

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej za izvozništvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalkomandi v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 23 (326)

Leto VII

NOVO MESTO, 8. JUNIJA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalca« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Vsestransko delo sindikatov

naj podpre napore vseh družbeno-gospodarskih činiteljev za napredek in dvig naših občin

Listam po novinarski beležnici z zadnjega plenuma okrajnega sindikalnega sveta in iz zapiskov vstajajo obrzi posameznih tovarišev, ki so razpravljali po poročilu predsednika Jožeta Plavca in tajnika republiškega sindikalnega sveta Mavricija Borca. Precej vzpodbudnih misli je bilo izrečenih, dobrih nasvetov in potrebnih kritike, pa tudi premišljenih napotkov za bodoče delo in naloge sindikalnih organizacij v okraju. So namreč sindikati resnična šola gospodarjenja, skrbijo dovolj in pravilno za dejno, družbeno-gospodarsko in ostalo vzgojo, pomagajo s konkretno vsakodnevnim pomočjo v podjetjih, obratih, delavskih svetih in upravnih odborih naših kolektivov? — to so bila vprašanja, o katerih so posredno ali neposredno razpravljali člani plenuma.

Začel bom tam, kjer je plenum predzadnje nedelje nehal. Tovariš Stane Hladin iz Sentjerne je pred zaključkom razprave dejal: »Devetdeset odstotkov ljudi je prišlo v podjetja in Dolenjskem po vojni; največ je med njimi mladih delavcev in delavk. Ti sploh ne vedo, kako je bilo nekoč v stari Jugoslaviji, ne poznajo razlike med kapitalizmom in priganjanjem in izkoriščanjem ter med delom v naših socialističnih podjetjih. Če prej kdaj delavec ni dosegel vsaj 80 od-

stotkov norme, je moral iti konec meseca na zagovor k obratovalji in če ni opravičil svojega zaostajanja v proizvodnji, je moral na cesto! Danes pa je mnogim dekletom in fantom, ki so prišli v podjetja z vasi, prav vseeno, če dobivajo zaradi slabega gospodarjenja svojih kolektivov morda le 60-odstotne plače; pravijo samo: saj imamo delavski svet, na nam bo eskomandirala višje plače!

Zato mislim, da imamo člani sindikata na podeželju še veliko važnejšo vlogo kakor sindikati v mestih.

O tej vsakodnevni in prav za o toliko važnejši vlogi sindikalnih podružnic v okraju, kakršni je naš, danes nekaj več. Odevec bi bilo ponavljati že tolikokrat povedane in znane stvari o šole nastajajočem delavskem razredu na Dolenjskem. O naši prejšnji nezavestnosti in vsestranski zaostali smo pisali v zadnjih desetih letih že za celo lezoro črnila, morda kar preveč. Neredokodaj se naletno na pojmovanje, da »Dolenjska mora dobiti pomoč, ker je revna. Saj so v bistvu drž in s prav precejšnjo pomočjo skupnosti smo zadnja leta odločno prelomili nekdanje zaostajanje za razvojem. Vse preradi pa se ob vsem tem pozabljamo vprašati, kaj smo s a m l n a r e d i l i, da bi pokrajino gospodarsko dvignili in sli v korak z naprednejšimi okraji. Tu pa je zadnemomu na vzgojno delavnost sindikatov in je zato misel o njihovi odgovornosti

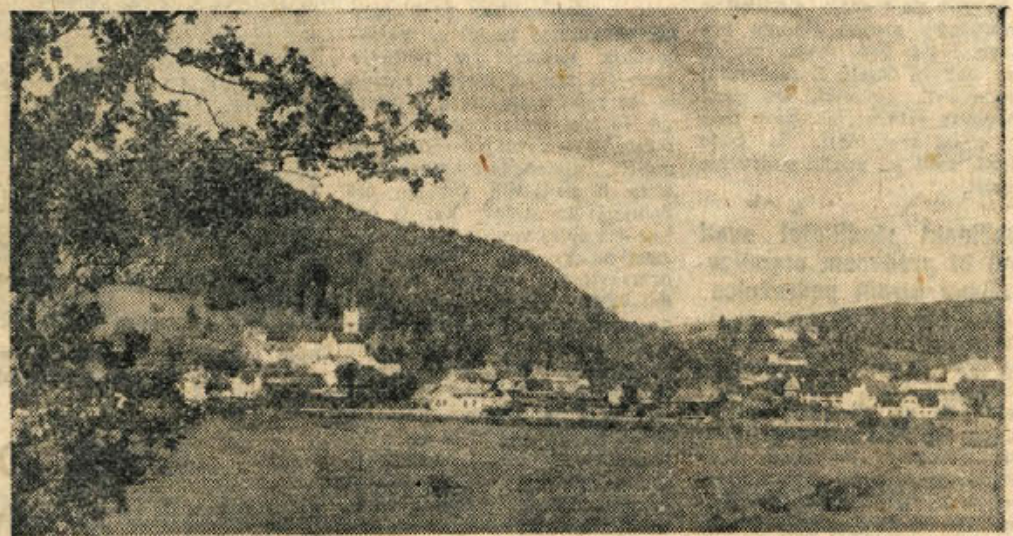
za razvoj in nadaljnji dvig dolenjskega delovnega človeka vsestransko pravilna.

O vlogi delavca in nameščena na vasi

Plenum je ugotovil, da je med člani sindikatov še vedno veliko nejasnosti glede naše gospodarske politike na vasi. Večina naših delavcev in precejšen del nameščencev preživi v podjetju, delavnici ali ustanovi le tretjino dneva. V ostalem času se vrača na delovni človek na vas, v okolico mesta, kjer stanuje in živi. Če je na sestanku v podjetju in pri svojem rednem delu napreden v besedah in mislih, ta naprednost v stiku z vaško okolico dostikrat je prerada obledi in ostaja neopazna. Naš polproletarec, kakor mu pravimo v praksi (čeprav ta pojem danes ni več to, kar je bil nekoč), nima med napredno miselnostjo industrijskega, socialističnega proizvajalca in drobno-lastniškim gledanjem zasebnega kmeta. Prav tu pa je potrebna jasna in odločna beseda, ki naj pomaga mnogim našim kmetom iz položaja, v katerega so prišli zaradi vseh dobro znanih posledic naše vsestranske doseganje zaostali.

Napredka kmetijstva ne moremo ločevati od socialistične preobzave vasi. Ne gre za nikakoli podružabljenje zemlje, o čemer se zadnje čase precej namiguje na vasi, temveč izključno le za podružabljenje

(Nadaljevanje na 2. strani)

S počastitvijo padlih tovarišev in žrtev fašističnega terorja so v tem tednu v Mirni praznovali svoj krajevni praznik. Mirna zadnje čase čedalje uspešneje razvija gospodarska podjetja in z dviganjem moči celotne občine utrjuje komunalno ureditev.

Nadaljevanje gradbenih del pri belokranjskem vodovodu

V kratkem bodo pričela obsejnejša dela pri gradnji belokranjskega vodovoda. Zajetje pri izvori Dobljanke je v glavnem končano. S prostovoljnimi delom so delovni kolektivi in prebivalci Crnomlja in okolice že izkopali 600 metrov jarka za cevi proti Crnomlju in že položili 400 m cevi. Pri teh delih so se zlasti izkazali posamezni kolektivi, medtem ko so zasebniki doslej izpolnili komaj 60 odstotkov obvez. Kot je znano, so zbor volivcev sprejeli sklep, da bo vsak delavec ali uslužbenec, zaposlen na tem območju, izkopal 2 metra jarka, zasebni gospodarji v Crnomlju pa vsak po tri metre. Eni so to obvezo že izpolnili, nekaj pa je takih, ki bi radi dobili zdravo pitno vodo zastonj — odtod, da bi vsa dela opravili zanje drugi. Sklep zborov volivcev velja za vse.

Ker ni bilo upanja za kakšne kredite za večja dela, so namestili dobiti vodo vsaj za mesto na ta način, da za sedaj ne

bi gradili glavnega zbiralnika nad zajetjem, stroj pa bi potiskal vodo od zajetja do Crnomlja. To bi bila zasilna rešitev. Ker je občinski ljudski odbor dobil 40 milijonov din pomoči, bodo z deli nadaljevali po prejšnjem načrtu. Najprej bodo zgradili zbiralnik nad zajetjem. Do zbiralnika bodo vodo potiskali črpalke, od tam pa bo tekla smoteno v Crnomelj in ostale nižinske vasi v okolici.

Občinski ljudski odbor in svet za gospodarstvo si zlasti prizadevata, da bi poleg Crnomlja čimprej dobile vodo tudi vasi, ki jo najbolj potrebujejo, to je od Doblje do Talčega vrha. Res ne bo mogoče napolniti vseh v področju nad traso, vendar bodo s tem vodo zelo približali prebivalcem Doblje gore, Maverškova družina Novo mesto pa bo tudi letos vsakomur, ki bi slučajno našel gnezdo in ga varoval do izvalitve, izplačala 500 din nagrade. Poleg tega je potrebno opozoriti, da je po zakonu prepovedano razdirati gnezda koristne perlate divjadi.

Ne uničujte gnezd fazanov!

Da so izjani koristna pernata divjad, ki uniči mnogo mrčesa, med drugim tudi koloradskega hrošča, je že splošno znano. Lovske družine prosijo vse, ki bi pri delu na polju našli fazanje gnezdo, da ga ne razdirajo, pač pa zaščiti, če ne drugače, pa vsaj s tem, da ga pušče na miru do izvalitve kečkov. Lovska družina Novo mesto pa bo tudi letos vsakomur, ki bi slučajno našel gnezdo in ga varoval do izvalitve, izplačala 500 din nagrade. Poleg tega je potrebno opozoriti, da je po zakonu prepovedano razdirati gnezda koristne perlate divjadi.

Pomoč družbenim organizacijam in društvom

Med izdatki letošnjega okrajnega proračuna, ki bodo znašali 410 milijonov in 385.000 dinarjev, so predvidene tudi dotacije (prispevki) družbenim organizacijam in društvom v skupnem znesku 20 milijonov in 115.000 din. Od tega bodo dobili:

Okrajni odbor Socialistične zveze 6.000.000 din (od tega za svoje potrebe 3.500.000 din, za Dolenjski list 3.000.000 din in za okrajni sindikalni svet 100.000 din);

Okrajni odbor LMS 1.200.000 din (od tega za Okr. odbor LMS 850.000 din, Študentski klub okraja Novo mesto 100.000 din, Dolenjski taborniški svet 200.000 din in Politiška zveza 50.000 din);

Tajništvo za šolstvo, prosyeto in kulturo 6.200.000 din (od tega za okr. svet Svobod in prosvetnih društev 2.000.000 din, za Ljudsko tehniko 1.900.000 din,

za telesno vzgojo in šport 1.350.000 din, za šolsko telesno vzgojo 450.000 din, za streliško organizacijo 100.000 din, za društva prijateljev mladine 250.000 din, za Pedagoško društvo 50.000 din in za Šahovsko društvo 100.000 din).

Ostale organizacije in društva 6.115.000 din (od tega: okr. odbor Zveze borcev NOV 3.500.000 din, Okrajni odbor UROJ 285.000 din, Dolenjska gasilska zveza 1.880.000 din, Okr. odbor Redčega križa 450.000 din in Privravnjalni odbor za proslavo I. brigade VDV in VOS 300.000 din).

Prva skupina otrok odpotovala na letovanje

6. junija je odpotovala iz novomeškega okraja prva skupina otrok na letovanje. To je 50 predšolskih otrok, ki so bili poslani po nasvetu zdravnikov na letovanje v Crikvenico.

Letos je prijav otrok za letovanje zelo veliko. Starši so spoznali, da je za mladino to navdve koristno. Spritno manjšega proračuna OLO in splošnega varčevanja pa je letos bolj kot prejšnja leta pereče vprašanje denarja za kolonije. Povprečno stane oskrba za enega otroka okoli 7.000 din, za predšolskega otroka, ki gre v zdravstveno kolonijo, pa še znatno več.

Da bi navzlic omejenim sredstvom omogočili čimvečjemu številu otrok preživeti del počitnic v kolonijah, je komisija za otroška letovanja pri tajništvu za zdravstvo in socialno varstvo določila, naj bi tudi starši prispevali del stroškov za svoja otroka. Ta prispevek naj bi znašal od 1.000 do 3.000 din, pač po gnotnem stanju.

Toča na Vivodini

Neurje s točo, ki je zajelo nekatera predela v metliški občini, kakor smo poročali v zadnji številki, je zajelo tudi nekatera kraja v sosednji Hrvatski. Toča je napravila največ škodo na vinogradih in Vivodini. V kamnolomu v Ozlju je prišlo zaradi nalivov do težje nesreče. Takoj po nalivu so delavci v kamnolomu nadaljevali s delom. Miner Ivan Strukej je pričel vrtili, ko se je pod njim odrgala skala s kupom kamenja in ga potegnila s seboj. Ostali delavci so se rešili z naglim odskočkom, njega pa je zasuilo. Težko, da bo ostal pri življenju. Do nesreče je prišlo zato, ker je voda razmočila teren.

Autobusne zveze s Šmarškimi Toplicami

Šmarješke Toplice so privlačna izletniška točka za bližnjo in daljno okolico. Ugodne avto-busne zveze omogočajo iz Novega mesta vsakodnevnih obiskov toplice.

Poleg redne avto-busne proge Novo mesto — Krško s prihodom v Novo mesto ob 8.30 in z odhodom ob 15. uri, vozi v eni popoldne iz Novega mesta v Šmarješke Toplice avto-bus pod. jeltja »Gorjanci«. Odhod ima v Novega mesta ob 17.30, povratek iz zdravilišča pa ob 19.30. Vsako soboto, nedeljo in ponedeljek vozit še poseben avto-bus iz Novega mesta ob 19. uri popoldne in se vrača iz Šmarških Toplic ob 13. uri. Po potrebi da na razpolago za prevoz gostov še svoj mali avto-bus tudi uprava zdravilišča.

Na 7. redni seji 30. maja je občinski ljudski odbor Novo mesto razpravljal o postavkah letošnjega družbenega plana in proračuna ter o rednikh tekočih zadevah. Družbeni plan in proračuna sta sprejeta na prihodnji seji, ker se niso potrjena osnovna načela za izvajanje proračuna. Ljudski odbor je zaradi tega sprejel odlok o začasnem financiranju potreb občine v mesecu juniju.

Kot za okrajni velja tudi za občinske proračune: skrajno varčevanje povsod. Osnutek proračuna kaže za ObLO N. mesto

107 milijonov din dohodkov, potreba pa so izkazane v višini 118.800.000 din. Ker bo po sklepu seje OLO dobil zdravstveno dom še tri milijone dotacije, se razlika za toliko zmanjša. Odborniki so resno razpravljali, kako bi izravnavali primanjkljaja, ker so potrebe občine dokažljive. Načelno so sprejeli sklep, da bodo zvišali prometni davek v občini za 2 odstotka, prav tako bo potrebno zvišati občinsko do-klado. Pri tem so pametno sklenili, naj ne bo doklada enakovrsna za kmete v otročnih vasen kot za kmete v bližini mesta in prometnih zvez, saj tudi dohodki niso enakl. S tema dvema ukrepoma in varčevanjem bo mogoče izravnati dohodke in izdatke.

Občina bo imela letos 21 milijonov investicijskega sklada. Od tega bo šlo za pospeševanje kmetijstva najmanj 8 milijonov. Na seji so razpravljali, da je treba napraviti rajonizacijo kmetijskih površin in občini, da bi vedeli, kakšen je sestav zemlje v posameznih področjih, kaj potrebuje ta zemlja in kaj tam najbolj uspeva. Take ugotovitve so osnova vsakega načrtnega razvoja kmetijstva.

Za cestni sklad je določenih 3.250.000 din. Ta denar bo porabljen za občinske ceste in pota. Toliko sredstev za to svrhu doslej še ni bilo. Med drugim je v načrtu vsaj pričetek del na povečovalni cesti Ratež — Otočec.

Za komunalno dejavnost je predvidenih deset in pol milijona din, od tega polovico za po-deželjske kraje. Sredstva za su-

cialno zdravstvene namene so predvidena v višini lanskih izdatkov, od tega samo za socialne podpore 3 milijone din. Za dotacije družbenim organizacijam so določili 2 in pol milijona din. Pri tem niso prezrli nobenega kulturno prosvetnega društva v občini.

Sklad za stanovanjsko izgradnjo bo znašal letos 87 milijonov. Od tega bo mogoče koristiti le-tos 65 milijonov. Kredit za gradnjo stanovanjskih hiš iz te-kredita za gradnjo stanovanjskih hiš, Prvenstveno bodo upošteva-ni prosilci, ki so že pričeli gra-diti ali so pred dokončanjem stavb.

Ob tej priložnosti je predsednik obč. LO Maks Vale ponovno omenil izredno pereče pomanjkanje stanovanj v mestu. Da bi lahko zadostili vsem prosilec, med katerimi je veliko izredn, kritičnih primerov, bi morali zgraditi skoraj za polovico z-danjava stanovanjskega prostora v Novem mestu. Okoli 700-prošenj že leta in leta čaka rešitve! Pravilen je sklep občinskega ljudskega odbora, da je treba graditi manjša in cenejša stanovanja, da je treba pri tem upoštevati urbanistični načrt komunalne naprave in druge pogoje. Podjetja se bodo mora-

la bolj brigadi za stanovanja svojih delavcev in uslužbencev. Če eno samo ne more zgraditi stanovanjskega bloka, naj se podjetja povežejo in grade skupaj.

V razpravi o postavkah proračuna, zlasti o izdatkih za komunalna dela se je pokazalo, da odborniki prinašajo na sejo vse tiste drobne stvari, ki bi jih morali obravnavati in reševati krajevni odbori. Dokaz, da odborji nič ne delajo, kar je delna kriv-da posameznih občinskih odbor-nikov, ki so člani krajevnih odborov. Pri izdatkih za socialne podpore in stipendije so bili mnjenja, da je treba napraviti revizijo, ker se še vedno dozajla, da prejemale socialno podporo ljudje, ki niso do nje upravičeni, prav tako pa tudi stipendije. To je potrebno napraviti zlasti zaradi tega, da bodo lahko dobi-li pomoč tisti, ki so v resnici potrebni in upravičeni.

Prihodnji zbori volivcev, ki bodo v juliju bodo razpravljali tudi o družbenem planu in proračunu občine.

Jutri koncert zbor PD Dušan Jereb v Novem mestu

Moški pevski zbor PD »Dušan Jereb«, poznani tudi izven mestnih meja, bo nastopil jutri, v soboto 9. junija v Domu ljudske prosvete. Spet bodo zadonele z njegovega odra prelepa melodije umetne in narodne pesmi. »Večer narodnih in umetniških pesmi« ima precej obširen program.

Razpis kmetijske šole na Grmu

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje vpis za večje število gojencev v novem šolskem letu. Sprejemamo samo fantje, stare nad 16 let, ki so uspešno dokončali osnovno šolo, so duševno in telesno zdravi ter imajo veselje do kmetijstva. Šola je enoletna. Vsi gojenci imajo celotno oskrbo v šolskem internatu. Za dodelitev stipendije naj se kandidati takoj obrnejo na pristojno kmetijsko zadrugo ali občinski ljudski odbor. Lastnoročno spisane prošnje (kolekovanje) je treba poslati v upravo šole najpozneje do konca meseca avgusta.

Prošnji morajo biti priložni sledeči dokumenti: zadnje šolsko pričevalo, izpisek iz matične knjige, zdravstveno pričevalo, življenjepis in abvezo pristojne kmetijske zadruge ali staršev o plačevanju vzdrževalnine.

UPRAVA KMETIJSKE ŠOLE GRM

Za slovo od lepih dijaških let so novomeški osmošolci tudi letos ob zaključku šolskega leta organizirali spoved po mestu s ključem in zvoncec. Še nekaj dni, pa se bodo zadnjokrat odločno spopadli s srednješolsko učnostjo. Pri zrelostnih izpitih jim želimo mnogo dobre volje in uspehov!

Vsestransko delo sindikatov

(Nadaljevanje s 1. strani)
osnovnih sredstev za preizkušnje v okviru kmetijskih združenj.
Taka stališča gospodarske politike morajo sindikati v našem svetu izraziti v okviru vseh prizadevanj, ki jih naredimo v smeri razvoja naše države. Tu je njihova dolžnost v celoti odgovoriti na ta vprašanja. Občni zbori kmetijskih združenj so pokazali, da so ljudje povsod tam, kjer so odkrili govorili o teh vprašanjih, razumeli pomen ugodnih ukrepov in da vedo, da brez načrtnega gospodarstva v kmetijah ne bo moč doseči napredka.
Seveda pa morajo sindikalne podružnice svojim članom pomagati, da bodo sami vse to razumeli in doleteli. Z različnimi predavanji, sestanki, seminarji in vsemi ostalimi oblikami dela je treba zagotoviti, da bodo člani tmeši od svojih podružnic korist.

Občinski sindikalni svet naj bi predvsem organizacijsko utrdil podružnice

Precejšen del dosežanj našega ekonomskega razvoja mora biti rezultat aktivnega delovanja občinskih sindikalnih svetov. Res je, da v celoti še ne obvladajo svojih nalog, so se pa izkazali zlasti pri političnih pripravah pred volitvami organov soc. zavrnitve in pri novi delavski svetov. Da ne delajo uspešneje, so v znanju meri krive sindikalne podružnice. V teh je premalo disciplinirani, poročili o delu ne pošiljajo, ne plačujejo redno članarina, ne vabijo na seje in ne zahtevajo pomoči od občinskih sindikalnih organov, marširajo pa sudi same prav malo ali celo sploh ne. To seveda nikakor ne velja za vse. Vendar, kaj naj rečemo o starih sindikatih v Dol-Toplicah, ki pravijo, da več kakor 50 dni članarina ne bodo plačevali (čeprav imajo višje plače) in da raje niso več člani organizacije? Ali o malomarnosti članov naše največje sindikalne v Škofljici, ki nimajo v roku obratovanja članarino za leto 1954 in 1955? Do raznih prekrškov imajo nekatere podružnice sploh mišlen odnos. Vse take in podobne primere je treba urediti in vzpostaviti med podružnicami in občinskimi svetovi, gne in občinskim svetom gne, trdne odnose.
Povsod tam, kjer podružnice zares delajo in nudijo svojim članom načrno izobrazbo, pomoč pri usmerjanju gospodarstva in podjetju in kjer kritično gledajo na gospodarjenje celotnega kolektiva, ni vprašan, kaj bi delali v sindikatu. Na planu so delegati opozorili, da konkretnega dela ne manjka. Vprašanje proizvodnosti v kolektivih, nagajevanja (po normah dela zdaj pribl. 35 odst. delavcev v okviru, možnosti za normirano delo pa je še precej več), tarifne politike, problemov postredovalnice za delo, vključevanja vajencev v podjetja (več sto mladih ljudi v okviru pa šlo rado v uk, naša podjetja pa so do nedavnega prilejvala vsaga 15 — petnajst — delovnih mesev), higijensko-tehnične zaščite v podjetjih (imamo 855 delovnih invalidov, kar je več kakor šeststo vojni invalidov), zlasti pa aktivno sodelovanje pri pripraviljanju gradiva za seje delavskih svetov — vse to so dnevne, stalne naloge sindikatov v okviru. Sem sodi seveda tudi obvezna skrb za splošno izobraževalno delo med delavci in nametščenci, Svobodam v Briljini, Suraži in Kanižari bi se lahko pridružil nova delavsko-prosvetna društva v Kandiji, Semernju, Semiču in morda še kje. In končno je skrb za telesno-razvojno delavnost med delavstvom spec. naloge sindikatov: v okviru bi kazalo organizirati zlasti pri večjih kolektivih športne aktivne, kolektarje (ki imajo na Dolenjskem že lepe tradicije), mladini pa bi pripravili nove taboriške organizacije v Crnomlju, Metliki, Straži in drugje. Planiramo in taborištvu naj bi zlasti uredili v delavskih centrih, kjer so tudi pogoj za društva prijateljev narave.

Skratka — kakor je pestro življenje samo, takšno naj bi bila splošna delavnost sindikata. Tesno sodelovanje vseh občinskih oblastev, političnih in kulturnih činiteljev v občinskem sindikalnem svetov pa je pogoj za napredok v sleherni občini. Treba je povsod sodelovati, pri čemer morajo biti sindikalna

delovati v vsakem vprašanju aktivni soustvarjalci.
O vsem tem je plenum občinski razpravljati in se bomo k njegovim zaključkom še povrnili, saj je opozoril na toliko vprašanj, da jih v enem članku nikakor ni moč obdelati in ponoviti.
Tz.

Spet padajo široke redi sočne trave, ki je letos zelo gostaj; le vreme prevečkrat nagaja pri sušenju.

Podpora republike družbenim organizacijam

V republiškem proračunu je določenih 400 milijonov din za pomoč družbenim organizacijam in društvom. Od tega prejmejo: SZDL Slovenije, 89 milijonov, Zveza borcev Slovenije 60 milijonov, Slovenska izseljenska matiča 6 milijonov, Prešernova

družba 15 milijonov, Gasliška zveza Slovenije 5 milijonov, Svet Svoboda in prosvetnih društev Slovenije 20 milijonov, Ljud. mladina Slovenije 20 milijonov, Zveza prijateljev mladine 9 milijonov, Zveza študentov Jugoslavije — univerzitetni odbor Ljubljana 4,5 milijona, Turistična zveza Slovenije 15 milijonov, Počilniška zveza Slovenije 3,5 milijona, Društvo LRS za združene narode 2 milijona, Zveza inženirjev in tehnikov LRS 1,5 milijona, Glavni odbor Združenja rezervnih oficirjev 3 milijona, TVD Partizan 35 milijonov, Športna zveza Slovenije 30 milijonov, Strelska zveza Slovenije 7 milijonov, Šahovska zveza Slovenije 2 milijona, Zveza za konjski šport Slovenije 2 milijona, Letalska zveza Slovenije 15 milijonov, Ljudska tehnika 15 milijonov, Planinska zveza Slovenije 10 milijonov in Združenje tabornikov 3 milijone din.

Ostanek tega sklada se bo porabil do višine 23 milijonov za pomoč družbenim organizacijam za usposobitev počilniških domov in taborišč, 12 milijonov pa je določenih za rezervo.

Od tedna do tedna

V ospredju zanimanja svega sveta je te dni obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi, kjer so našega maršala sprejeli s največjimi častmi. O političnih razgovorih, ki so se razvijali na najvišji ravni, bomo obširno poročali prihodnjič.
Varnostni svet OZN je v ponedeljek zvečer soglasno sprejel britansko resolucijo o Palestini. V njej je izraženo priznanje generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu za napredek, ki ga je dosegel v svojem poslanstvu na Srednjem vzhodu, od nje pa tudi zahtevano, naj svoje dobre usluže še nadalje nudi zainteresiranim državam, da bi tako zagotovili vsestransko sodelovanje sporazuma o premirju med Izraelom in arabskimi deželami.

Ne glede na to, da je soglasna sprejema te resolucije ni prišlo brez težav, ne glede na to, da je morala britanska delegacija la svoj osutek resolucije večkrat spremeniti, je pri tem bistveno to:

Poslanstvo generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda je nedvomno obrodilo precej pozitivnih sadov. Če zdaj še ne moremo z gotovostjo trdit, da je doela odstranjena vojna nevarnost vzdolž meja, ki ločijo Izrael od arabskih dežel, pa je doela jasno, da se je nevarnost, da bi vojna vihra spet zajela Palestino, precej zmanjšala. Največji uspeh tega poslanstva pa je nedvomno v tem, da je tako imenovano tristransko deklaracijo ZDA, Velike Britanije in Francije iz 1950. leta, s katero so se tri velesile jamele za premirje v Palestini, dejansko nadomestilo aktivno sodelovanje Združenih narodov v obravnavanju tega spora.

Na svojem potovanju v Izrael, Egipt, Sirijo, Libanon in Jordanijo je generalni tajnik Hammarskjöld dobil vsestransko podporo, in sicer tako v arabskih deželah, ki jih je obiskal, kakor v Izraelu. Obilo je izrazilo svojo pripravljenost, da sprejme Hammarskjöldove predloge, usmerjene na to, da bi zagotovili trajnejši mir na teh nemirnih mejah, kjer je orožje še nedavno pogosto imelo glavno besedo.

Predsednik izraelske vlade Ben Gurion je izjavil egipčevskemu novinarju Ibrahimu Izatu, ki je v odobrivo izraelske vlade na skrivaj obiskal Izrael, da je pripravljen sestati se s svojim najvažnejšim partnerjem, egipčevskim ministrskim predsednikom Naserom, da bi se pogovorila o ureditvi spornih vprašanj med obema deželama. Po drugi strani pa je očelna tuj podpora, ki jo je Hammarskjöldu nudila arabske dežele, predvsem Egipt.

Sprejeto vsega tega je prišlo do resničnega popuščanja neposredni na nemirnih izraelsko-arabskih mejah. Incidenti, ki so v minulosti terjali mnoga človeška življenja, so bolj redki. Obe strani sta pokazali večjo popustljivost druga do druge. Vse to so tudi pogoj za prve neposredne stike med Izraelom in sosednimi arabskimi državami. Če pa bo do njih prišlo — taklni upi pa niso brezpodmetni — bo moč vojno nevarnost na tem področju doela odpraviti.

Ce že ni nedavno poslanstvo generalnega tajnika Hammarskjölda, ki mu je Varnostni svet v ponedeljek izrazil priznanje za njegovo prizadevnost, privedlo do obojestranske egipčevsko-izraelske svečane deklaracije o miru, pa je vsekakor položilo prve temelje za njo. Do tega pa bo prišlo veliko laže, če bodo to koristno pobudo Združenih narodov dejansko podprli tudi tisti, ki imajo v tem delu sveta svoje posebne politične gospodarske ali, še lajeje rečeno — petrolejske interese.

Po drugi strani pa je treba pribiti, da sklep Poveljstva Združenih narodov o začasnem prenehanju dela nevtrolne komisije za nadzorstvo nad premirjem na Koreji, ni prav nič v skladu niti s poslanstvom generalnega tajnika OZN na Srednjem vzhodu niti z načeli Združenih narodov. S tem ukrepom so nedvomno podprli politiko osvojenega diktatorja Južne Koreje Sing Man Rija, ki ni, kakor vemo, prav nič v skladu s težnjami korejskega naroda po združitvi obeh delov te razkosane dežele. S tem enostranskim ukrepom so razen tega potrdili sklep šestnajstih dežel, ki so se udeležile korejske vojne, da ne bodo sprejele kitajskega predloga, naj bi sklicali novo mednarodno konferenco o Koreji.

V začetku tega tedna sta se v Luksemburgu sestala francoski ministri predsednik Guy Mollet in zahodnonemški kancelar Adenauer. Glavni namen tega sestanka je bil, odpraviti nesoglasja med obema deželama glede bogate pokrajine Posarja, ki naj bi bila priključena k Zahodni Nemčiji.

V Parizu je prišel ministri brez listnice in delegati v OZN Kristina Memon, ki se je razgovarjal s francoskimi državniki o mirni ureditvi afganjskega vprašanja na podlagi petih točk načrta ministrskega predsednika Nehruja o odstranitvi afganjske krize.

Preodnega sta bili te dni podpisani madžarsko-jugoslovanjska gospodarska in finančna konvencija ter konvencija o tehničnem in znanstvenem sodelovanju. Kmalu zatem so se začela gospodarska pogajanja med predstavnikoma obeh vlad.

Sovjetska vlada je izdala odlok o decentralizaciji industrijskih podjetij v SZ. Na podlagi le-tega bodo veliko številni predstavniki o nadaljnji britanski politiki na nemirnem otoku Cipru. Medtem ko uradni predstavniki še nadalje izjavljajo, da vlada ne namerava obnoviti pogajanj s pravimi predstavniki ciprskoje prebivalstva, pa v Veliki Britaniji čedalje bolj naraščajo zahteve, da je treba zavreči sedanjo politiko, ki uporablja vojaške in policijske metode.

Dosedanji sovjetski zunanji ministri Vjačeslav Molotov je odstopil. Ostal je še nadalje podpredsednik vlade, zunanje ministrstvo pa je prevzel Dmitrij Šepilov, dosedanji glavni urednik »Pravde« in član Sekretariata CK KP SZ.

Kdaj bo konec verižnega zaslužkarstva na račun potrošnikov

Spekulacija — lahek način zaslužka na račun drugega ali družbe, je pojav, ki ga preganjamo že dolgo časa. Zal večkrat ne dosežemo zadovoljivega uspeha. Ta pojav je trodižni malokatera stvar. Ko ga preženemo na enem koncu, se pojavi na drugem. Spekulativno in zaslužkarstvo je krivo, da so cene blaga v nesorazmernem razponu od prodajalca do potrošnika. Najbolj žalostno pri tem pa je, da se v take pose spuščajo tudi kmetijske zrudge, ki bi sicer morale biti po svoji vlogi najcenejši posredovalci med kmetom-prodovalecem in potrošnikom v mestu ali na podeželju. Na žalost pa ni vedno tako, zato je treba vse take primere ostro grajati in tudi kaznovati.

Tak primer so te dni odkrili organi Tržne inspekcije okrajnega ljudskega odbora Novo mesto. Res je telcina v novo-meškem okraju cenejša ko v drugih okrajih, naslednji primer pa kaže, da bi bila lahko še cenejša.

dinarjev. Tako je torej samo pri teh šestih teletih KZ Prekopa zaslužila 14.033 din, ne da bi za to samo mignila s prstom ali porušila en dinar! Njen nakupovalec kupuje tudi drugo živino.

Kmetijski zadrugi Sentjerneje in Prekopa imata vsaka svojega nakupovalca za živino. Nakupovalec kmetijske zadruge Prekopa, Bakše, nakupuje teleta tudi na območju Sentjernejske občine. Teleta nakupuje za kmetijsko zadrugo Sentjerneje, čeprav je uslužbenec KZ Prekopa. KZ Sentjerneje tudi izplačuje kmetovalecem nakupljena teleta. Od časa do časa pošlje KZ Prekopa dobropis s priznanjem zaslužka pri nakupu telet, čeprav ta nima pri tem prav nobenega opravila.

Zakaj je KZ Sentjerneje s tem priznanjem zaslužila KZ Prekopa dvignila ceno teletina za 15 dinarjev pri kilogramu, je vprašanje, katerega lahko postavijo potrošniki in tudi kmetje. KZ Sentjerneje je imela še stroške z zakolom telet ter manipulativne stroške, zato je k cenl 215 din za kg zaklanih in očistšenih telet priracunala svoj zaslužek — po 15 din na kilogram. Za zaslužek ni nis; in je torej upravičen. Povsem neupravičen pa je v tem primeru zaslužek KZ Prepa. Za ta neupravičen zaslužek bi bila lahko ceno teletina nižja, kar pomeni vsaj 15 din pri kg.

Primer: Bakše je pred kratkim kupil šest telet v skupni živi težji 372 kg. Za teh šest telet je KZ Sentjerneje izplačala kmetovalecem 52.832 din. Teleta je KZ Sentjerneje dala zaklati in očistiti. Tako so tehtala 311 kg. Za to količino je KZ Sentjerneje izdala dobropis KZ Prekopa po 215 din za kg, kar znaša 66.865

Seveda ni ostalo sanjo pri teh šestih teletih, pač pa je bilo v poldrugem mesecu letos takih kupčij še več. Organi tržne inspekcije bodo poskrbeli, da se taki pojavi zatro. Prav je, da za to vedo tudi potrošniki in prodajalci in da s skupnimi napori preprečujejo take nesocialistične pojave.

Združitev nekaterih novomeških podjetij

Na 7. redni seji je občinski ljudski odbor Novoga mesta rešil podoben vprašanje v zvezi z združitvijo gradbenih podjetij »Gradnja« in »Planja«. Tako je sedaj na območju občine od prejšnjih štirih (Planja, Krka, Gradbenik in Zidar) samo eno gradbeno podjetje. Z oziroma z zmanjšanim inventarjem je bilo to potrebno. Novo gradbeno podjetje »PIONIR« ima v svojem sestavu posebno remontno skupino za manjša gradbena dela in razno popravila stavb, ki dela po ugodni ceni za turizem-Putinje, Galbrčelje. Ta skupina prevzema tudi gradnje manjših hiš.

Imenovan so bili tudi novi upravni odbori za Zdravstveni dom, javno zbirno poljišnico in Lekarno ter upravni in nadzorni odbor Komunala banke.

Po sklepu delavčevega sveta Putnika v Ljubljani je bila ukinjena poslovavnica Putnika v Novem mestu. Na mesto, te je osvojeno biro za turizem-Putinje, ki posluže v isti prostorih. Kot prej se dobijo tam vse informacije o potovanjih, izletih, letovljen in podobnem. Biro prodaja vozovnice, razglednice in drug propagandni material.

Sovjetsko razoroževanje in ameriške borze

Takoj po objavi Sovjetske vlade, da bo znižala število vojske za 1.200.000 vojakov, so na borzi v New Yorku padle delnice velikih družb za skupno 2 milijardi dolarjev. Upj za zaslužek v volni industriji se še pač zmanjšali.

Smrtne žrtve zaradi alkohola v Franciji

Statistična poročila govore, da je lani v Franciji umrlo zaradi prekomernega uživanja alkohola 17.400 ljudi, to je znatno več kot zaradi jetike.

Kettejev vodnjak na Glavnem trgu

Ni še minilo leto, kar stoji na Glavnem trgu v Novem mestu Kettejev vodnjak. Kmalu po odkritju se je v vodnjaku nekaj pokvarilo in voda ni več brizgala. Sliki je bilo, da so temu krivi otroci, ki so pokvarili vodovodno napeljava. Tudi luč v žarometih v dnu vodnjaka je zgarnila, ker je nekdo razbil zaščitno steklo. Tudi pri tem so bili najverjetno otroci po sred.

Občinski ljudski odbor je potrdil tudi opustitev gostinskega podjetja Caven pri kolodvoru. Podoben vodja je dovolilo, da postane njegova menza obrat od drugega tipa, torej dostopna tudi drugim, ne samo članom kolektiva. Zadruga se tudi združila in mešarila v Novem mestu in na Gomili. Tovarni za predelavo mleka se prizna proizvodni namen v zvezi s turizemom-Putinje. Več prosticem so bile doletjele nove stavne parcele. Zaradi nesilne in spremitve zaposlite je bilo potrebno razrešiti in imeenovati na novo pet predsednikov svetov. Ker je ljudski odbor sprejel delno spremembo občinskega statuta, je temu primerno prilagodil organizacijsko strukturo svetov. Osnovna šola in nižja gimnazija v Šmarjeti doslej nista imeli šolskega odbora, zato je bil imenovan na tej seji.

Slovenski sadjarji! Založba »Kmečka knjiga« vam nudi med strnimi knjigami knjižne zbirke tudi: odlično delo Ing. Franceta Adamiča: Obnova naše gospodarstva. Se danes naročite knjižno zbirko »Kmečke knjige«, ki stane samo 300 din in obsega štiri odlične knjige: Koledar kmečke knjige za 1957, živahno pisano povest Antona Ingolčiča Ugasa dolina, tretji zvezek dr. Grafenauerjeve Zgodovine slovenskega naroda in pa že zgoraj navedeno knjigo Ing. Franceta Adamiča Obnova našega sadjarstva. Rok prijavitelj bo zaključen 1. Julija. Založba »Kmečka knjiga«, Ljubljana, Miklošičeva 6

Za boljšo disciplino v lovskih družinah Bele krajine

20. maja je bil v Crnomlju zbor lovcev iz Bele krajine, na katerem so obravnavali nekatera nevspešna stvarj v posameznih lovskih družinah. Zbora so se udeležili tudi predstavniki republike in okrajne lovskie zveze Novo mesto.

In Adlešič ni bilo nobenega na zbor, kar so vsi navzročje ostro grajali. To toliko bolj, ker so ravno v teh lovskih družinah razmere najmanj zadovoljive. Glede pošiljanja poročil je najslabša lovška družina Dragatuš.

potrebna tudi v tem upravljanju načrtnost, red in disciplina itd. Vsi taki smatrajo vsako dobrohotno navodilo, opozorilo ali zakonit predpis za nepotrebno birokracijo ali celo za podcenjevanje njihovih zaslug med NOB in osebno zastopavljanje.

Čeprav so bili vabljenti odbori vseh lovskih družin Bele krajine in ostali člani, udeležba ni bila zadovoljiva. Iz lovskie družine Crnomelj je prišlo 7 članov, iz LD Loka 12, iz LD Gradca 8, iz LD Metlika 5, iz LD Semič 4 člani, iz LD Suhor 4, iz LD Srečkljavec 3 člani. Iz lovskih družin Vinica, Dragatuš

Nekaterim lovčem nikakor ne gre v glavo nov duh v lovstvu. Nočejo razumeti, da je treba dvajseto ljudi gojiti in ne samo ubijati, da je potrebno izvrševati lov kolektivno, da je treba redno pošiljati najbolj nujna poročila, da lov in dvajseta nitasta njihova lastnina, pač pa družbena lastnina, katero jim je družba dala v upravljanje, da je

Tako na primer v LD Dragatuš skoraj na poznajo skupnih lovov razen na divje prašiče. Vsak član lovskie družine ima nekako svojo lovsko sohišnico, kjer gospodarji po svoje. Dopise in okrožnice Okrajne lovskie zveze nosijo kar po žepih. Tudi v nekaterih drugih družinah stanje ni zadovoljivo. Nepošiljanje poročil opravčujejo pač s tem, da niso doktorjali, da bi znali sestaviti taka poročila, kot se zahtevajo — in podobnimi izgovori. Več družin je nima svojega poslovavnika. Vinški lovci prodajajo kožuhovino uplenjene divjadj vsak na svojo roko, pa tudi drugod se dogaja podobno.

Po resnih besedah predstavnikov republike in Okrajne LZ o vseh takih in podobnih napakah v lovskih vrsah so soglasno sklenili, da bodo storiili potrebno, da se napravi red v lovskih družinah ter zlasti uridi disciplina.

Obvezno zdravljenje TBC bolnikov

Uradni list ljudske republike Slovenije je 24. maja (št. 16-56) prinesel odredbo o obveznem zdravljenju tuberkuloznih bolnikov. Odredba pravi, da se morajo obvezno zdraviti v oddelkih protituberkuloznih dispanserjev ali drugih stacionarnih zavodih bolniki s pljučno tuberkulozo, če jih je po medicinskih indikacijah mogoče uspešno zdraviti samo v takih zavodih; če se kot ambulantni bolniki protituberkuloznih dispanserjev ne podrejujejo sanitarnim odredbam zdravnikov zoper prenos tuberkuloze in so neposredno nevarni za okužbo drugih ljudi; če so njihove ekonomske, družinske, stanovanjske in druge osebne razmere take, da jih je treba izolirati in zdraviti v zavodu, ker so nevarni za prenos tuberkuloze na druge.

mu izmikajo, se lahko kaznuje po zakonu o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni. Lahko se določi tudi prisilno zdravljenje v zavodu.

Sporazum o dolgovih z Madžarsko

Pred dnevi je bil v Beogradu podpisan sporazum med jugoslovansko in madžarsko gospodarsko delegacijo o medsebojnih finančnih in gospodarskih vprašanjih ter sporazum o tehnično znanstvenem sodelovanju. Finančna in gospodarska vprašanja, ki so ostala neregajena po enostranski prekinitvi gospodarskih odnosov od strani Madžarske so sedaj rešena tako, da bo Madžarska izplačala Jugoslaviji v petih letih 85 milijonov dolarjev z izvozom raznega proizvodnega blaga in opreme.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „ZIDAR“ KOČEVJE

sprejme takoj na delo:

15 kvalificiranih tesarjev

20 kvalificiranih zidarjev

80 nekvalificiranih delavcev

Stanovanje za samce zagotovljeno. Podjetje ima svojo menzo. Plača po tarinam pravilnika.

Delo Rdečega križa v Šentjerneju

Na nedavnem občnem zboru Rdečega križa v Šentjerneju je bila števila udeležba najboljše dokaz za pravilno in uspešno delovanje društva.

Odbor s predsednikom Anico Štembergerjevo, s tajnico in blagajničarko Anico Čvetočevico, je bil vse leto delaven. Avgusta lani so vsi občinski podpiranci prejeli olje in nekaj obleke. Šole, ki spadajo v ta okolje, so dobile omarice s sanitetnim materialom za prvo pomoč. Trideset članov je bilo obdarovanih s Caré karkati. K razdeljevanju je odbor vedno pritegnil predstavnike vseh krajevni množičnih organizacij, da so skupno ugotovili najpotrebnejše. Zato ni bilo nikoli nobenih pritožb. Škoda je, da društvo ni moglo dobiti več paketov, saj je nale podporje zelo revno in je v času NOB mnogo žrtvovano. Na pobudo RK so se javili tudi pri nas prvi krvodajalci. Če pomislimo, da je ta akcija na podeželju le novemu nekaj novega, je kar dobro upela, čeprav so se nekateri pripravljenci zadnji trenutek prestrašili in ostali doma, čeprav jih je čakal Putnikov avtobus in dobra malica. Skupno z občinskim odborom sodeluje RK pri higijenski ureditvi vasi, pri napravljanju novih vodnjakov, znanost, perik in klanolov.

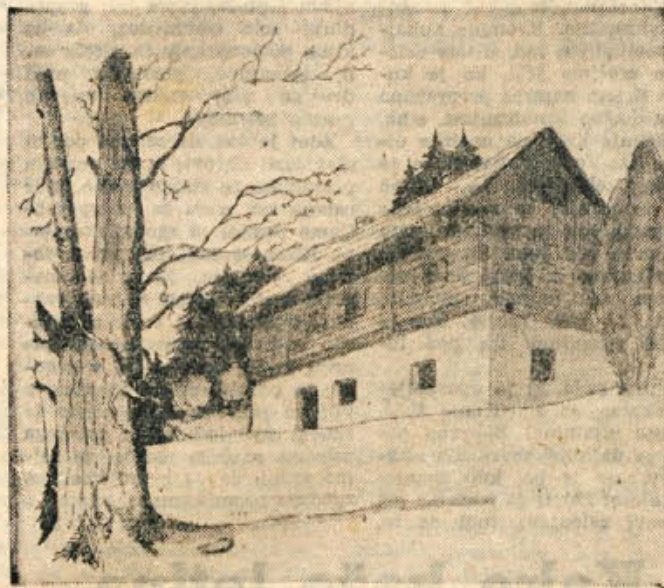
Veliko deklet se je ob koncu tečaja vključilo v članstvo RK, vse, brez izjeme, so pa postale terenske obveljevalke. Vsak mesec se bodo sestajale in podajale patronažski sestri Zdravstvenega doma, tov. Rošičevi, poročila o higijenskem, socialnem in zdravstvenem stanju svojih vasi.

Število članstva se je v preteklem letu dvignilo za 170%. Človekoljubno delo te preproste organizacije vedno naših ljudi cenijo in upoštevajo. Zač imamo v Šentjerneju nekaj vaščanov, ki se poimenujejo Rdeči križarji, in so iz društva izstopili. Teh ne bomo pomemali, pač pa podpirali prizadevno delo RK.

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- Cvet šmarcnice — 800 din, maščilna tačica — 450 din, arnike — 400 din, bele deteljice — 120 din, rdeče deteljice — 90 din, lile — 220 din, beza osutega 200 din.
- List šmarcnice — 100 din, ozkolistnega trpotca — 80 din, gordne jagode — 100 din, pekoče koprive — 40 din, pelina — 70 din.
- Rastlino hribske rese — 260 dinarjev, jetičnjaka — 100 din, njivske mačehe — 140 din, koptičnika si koronino — 70 din, dišeče perle (valdnajstra) — 120 din, krvavega mlečka — 100 din.
- Korenine repinca — 180 din, bodeče neže — 100 din, gladeža — 65 din, trobentice — 150 din, baldrijana — 200 din, srčne moči — 200 din, sladkih korenin — 120 din, habata — 20 din, Lubje krhlike — 60 din.
- Ameriški kapital se polžeča kanadske rube**
- Vse napredne politične stranke v Kanadi odločno nasprotujejo načrtu, da bi veličanska zaloga železne rube v pokrajini Quebec, ki jih cene na 700 milijonov ton, prevzeta v izkoriščanje ameriška družba United States Steel Corporation.
- Vse napredne politične stranke zahtevajo, da rudno bogastvo ostane v rokah Kanadčanov in staja za gospodarski razvoj istne države. Zagovarji predaje rudnega bogastva ameriški firmi, provincialni predsednik Duplessis, je v ameriškem listu New York Times objavil oglas na 23 straneh, kjer dokazuje, kako velike dobričke bo lahko imela ameriška kompanija pri izkoriščanju tega rudnega bogastva. Računajo, da je ta oglas stal 100.000 dolarjev, plačan pa je bil s kanadskim javnim denarjem.

KAJ BI HODILI DRUGAM NA DOPUST!

Partizanski dom na Frati vas vabi na prijeten oddih sredi lepih gozdov.

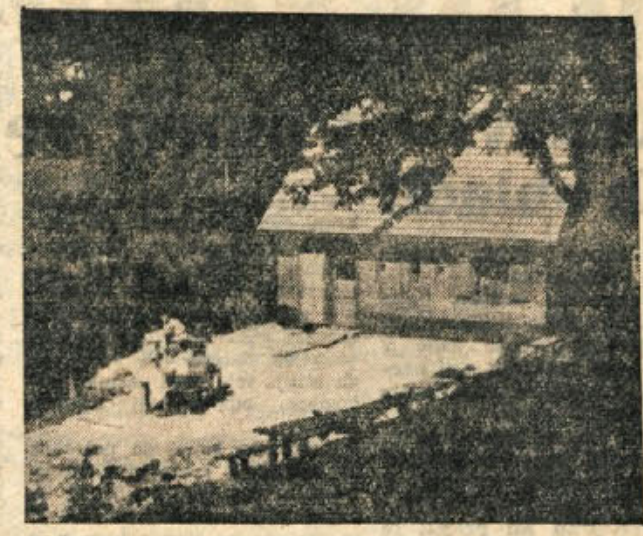
Res ni potrebno, da bi delovni ljudje iz Dolenjske hodili na letni dopust daleč v tuje kraje. Doma je najceneje. Naši dve zdravilišči sta za vsakogar, ki potrebuje zdravja, planinske kočice pa za tiste, ki se žele odpočiti v tih in prijetni naravi. Imamo tudi več drugih gostišč, kjer je za goste dobro preskrbljeno po zelo ugodnih cenah. Okrajna gostinjska zbornica nam je dala seznam gostišč in cen za dnevni penzion v našem okraju ter podatke o številu postelj v posameznih gostiščih.

Kako je letos, je prav posebno poskrbljeno za goste v Dol. Toplicah, smo že pisali. V 88 sobah sta zdravilišča okoli 220 postelj. Cena za celodnevno oskrbo je 700 — 800 dinarjev, samo hrana pa 500 dinarjev. Zdravilišče Šmarješke Toplice ima v 46 sobah 110 ležišč. Celodnevna oskrba v tem tudi zelo znanim zdravilišču je 680 — 740 dinarjev, samo hrana pa 500 dinarjev. Zraven zdravilišča je tudi privatno gostišče Beti Baloh, ki razpolaga v 6 sobah z desetinami posteljami. Dnevna oskrba je 600 dinarjev. Novomeški hotel Metroopol ima v 17 sobah 27 postelj, cena penziona v tem hotelu pa je 700 — 850 dinarjev. Tudi hotel Kandija razpolaga z 19 posteljami, celodnevni penzion pa je 590 — 670 dinarjev.

RAZPIS

Uprava PAPIRNIC VEVČE
Vevče, p. Ljubljana-Polje
bo v šolskem letu 1956-57 vpisala v I. letnik Industrijske papirniške šole v Vevčah večje število gojencev.

- Pogoji za vpis so naslednji:
1. Starost ne manj kot 14 let in ne več kot 18 let.
 2. Duševno in telesno zdrave.
 3. Veselje do papirniške stroke.
 4. Uspešno dovršeni 4 razredi gimnazije ali osemletke; v izjemnih primerih 3 razredi gimnazije z obveznostjo podvreči se sprejemnemu izpitu v septembru 1956.
- Solanje traja tri leta. Šola ima lasten internat, kjer so učenci v popolni oskrbi. Razmerje med podjetjem in starši odn. varuhi gojencev se uredi pisмено s pogodbo. Prošnjam za vpis, naslovljenim na upravo Papirnice Vevče, je treba priložiti: rojstni list, zdravniško potrdilo, zadnje šolsko spričevalo.
- Za natančnejše informacije se obračajte na upravo podjetja.

Lepo in zadovoljno, se počuti izletnik v prijaznem Domu Vinka Paderiška pri Gosposidi na Gorjancih. Tudi tu je nad vse priljubljena za letni oddih — gorjanske kočevnice in gozdovi vabijo na vse strani.

ze Bukovec. V petih sobah ima sličje Springer — Arko ima 5 po razpolago 11 postelj, celodnevno oskrbo pa nudi za 300 dinarjev. Gostišče Colarič ima 8 postelj, kopanje v topli Kolpi pri Metliki je za vsakogar prijetno. Oskrbo nudita gostišči ra pa ima šest postelj, oskrba pa Zvonko Gerbec, ki ima 7 postelj stanje 465 dinarjev dnevno. Na in sicer celodnevno po 370 dinarjev, in pa gostilna Zarko Mežnaršič po 300 dinarjev na dan, V Trebnjem so tri gostišča. Go-

Ne zanemarjajmo izobraževanja!

Pismo iz politične šole pri CK ZKS

Pošiljam vam članek o življenju in delu iz Politične šole pri CK ZKS v Ljubljani ter vas prosim, da ga objavite v naši naslednji številki vašega lista. Vzrok, da sem se odločil poslati ta članek, je v tem, da je prav iz Dolenjske v tej šoli najmanjši odziv. Trenutno sam zastopam cel novomeški okraj. Pa tudi pred tem tečajem stajem ni bilo dosti boljše. Po mojem sta tega kriva dva vzroka:

Prvi je, da se med delovnimi kolektivi premalo dela na popularizaciji in pojasnjevanju u potrebi obiskovanja šole, drugi vzrok je pa v tem, da čuti, podjetja z upravnimi odbori in delavskimi sveti ter sindikalnimi organizacijami vse premalo potrebo po izobraževanju svojega članstva, kar je popolnoma zgrešeno. Dolenjska industrija je še mlada. Razvijati se je začela šele po vojni in to s precejšnjim tempom. Da bi se moglo nazlo razvijati se industriji zagotoviti dovolj delovne sile, jo je bilo treba iskati na vasi. To pa pomeni, da je treba prav te delovni sili pomagati z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da bi se usposobila in obvladala vsaj glavne temelje delavskega samoupravljanja.

Naloga Politične šole pri CK ZKS, je, da seznanji slušatelje z osnovnimi pojmi politične, ekonomske in znanstvene socijalizma. Obveznega študija dnevno je 7 ur: od 8. — 12. in od 15. — 18. ure, razen sobot popoldan in ob nedeljah. Poleg obveznega študija so še dodatna predavanja, na primer iz likovne umetnosti, glasbe, književnosti, in svetovne politične situacije itd. Metoda dela in učenja je tako organizirana, da je na primer predavanje od 8. — 10. ure dopoldan, od 10 do 12 ter 15 — 18 ure pa je individualni študij po kroških, kjer se tema ponovno predela. Če je tema težja, se individualni študij nadaljuje

Poslej samo 2 razreda

Kot pri nas, so tudi v drugih evropskih državah s 3. junijem uvedli samo dva razreda na viških. V večini držav, ki so sedaj uvedle samo dva razreda, so to napravili tako kot pri nas, da so spremenili številke na vagonih.

še naslednji dan, da se slušatelji lahko temeljito pripravijo na predkonferenco dopoldan in konferenco popoldan, kjer se ocenjuje znanje posameznika. Predavanja so kljub temu, da predmeti niso ravno lahki, tako priredjena, da je vsebina razumljiva tudi slušateljem z nižjo šolsko izobrazbo. Seveda pa se je treba v študiju poglobiti, kajti snov, tako iz politične ekonomije kakor iz znanstvene socijalizma, je precej obširna, čas trajanja šole, to je ne polnih pet mesecev, pa je z ozirom na to kratek.

Za učenje je v šoli na razpolago primerna literatura. V šoli vladata red in disciplina. Šolska ima lasten internat, v prvem nadstropju so spalnice, v pritličju pa so sobe za individualni študij in predavalnica. Znanje, pridobljeno v šoli, je veliko in koristi neposredno samim slušateljem, posredno pa tudi tovarišem iz gospodarske organizacije, ali ustanove, iz katere izhaja obiskovalec šole.

Vinko Smrekar
slušatelj Politične šole pri CK ZKS

Če zapoje 1300 mladih grl...

Lepše planirali novomeškega okraja ne bi mogli počastili nobenega dne drugega maršala Tita in dneva pomladi, kot so šlo z množičnim nastopom pionirskih pevskih zborov na I. okrajnem festivalu v Novem mestu 27. maja. Ta je stedi običnim pionirskim festivalom v okraju, na katerih je nastopalo 31 zborov. Od teh je bilo 21 zborov določenih za nastop na okrajnem festivalu.

To je bila močerna prireditelj, manifestacija mladosnega razpoloženja in prelepe slovenske pesmi, ki je vrela iz grl več kot 1.300 mladih pevcev in pevki. Izredno lepo vreme in dobra organizacija nastopa sta pripomogla, da je bila prireditev res pravi praznik pomladi, mladosti in petja.

Na festivalu so nastopili pionirski pevski zbori: Dolenjske Toplice, Varta vas, Mirna peč, Dol. Nemška vas, Mirna, Stopiče, Kostanjevica, Sentjerne, Šmihel pri Novem mestu, gimnazija Novo mesto, cicibani Vrta Novo mesto, Črnomelj-gimnazija, Vinica (pevska in tamburaški zbor), Metlika, Šrajveta, Škočjan, Semič, Orehovica, Sentrupert in Dvor.

Nepozaben je bil skupni nastop vseh zborov. Ob spremljanju orkestra PD Dušan Jerič iz Novega mesta in pod vodstvom pevevodje Ernesta Jazbeca so združeni pevski zbori zapeli 4

80-LETNICA novomeških gasilcev

"Samo še dober mesec nas loči od slovesne proslave 80-letnice prostovoljnega gasilskega društva v Novem mestu. Vsekakor je to lep in pomemben jubilej, ki ne zme neopažen mimo nas Dolenjscev, zlasti pa ne Novomečanov. Z njim se bomo častno oddolžili spominu požrtvovalnih gasilcev in dali priznanje za njihovo prizadevano delo in skro, s katero so bedeli nad varnostjo mesta, gasili požare tako v mestu kot v njegovih bližnji z daljnji okolici, vedno pripravljeno in zvesti svojemu geslu: Na pomoč! Kaj in koliko vsega so rešili v teh osmih desetletjih, bi ne zajela niti statistika.

Gasilske razmere v Novem mestu tudi pred 80 leti niso bile mnogo boljše kot v starih časih. Meščani so kaj malo skrbeli za gasilsko službo, ki je takrat v našem današnjem pomenu eploh ni bilo. Nastavljeni so bili nočni čuvaji, da pazijo, če se bo kaj pokazal ogenj. Izključevali so ure, da so jih meščani slisali, in se preptičali, da čuvaji res bedijo nad njihovo varnostjo in

premoženjem. Seveda so bili ti nočni čuvaji hudo nezanesljivi znanilci požarnih nesreč, ogrožena njih preprečevalci. Za gasilsko reče, ki so jih od časa do časa izdajale tedanje oblasti, zlasti še po velikem požaru v Hamburgu leta 1842, ki je dal pobudo za ustanovitev cele vrste gasilskih društev v Evropi in tudi v naših krajih, se komodni Novomeščani niso prav nič zanimali. Skrbeli niso niti za najnujnejše orodje ali gasilske priprave. Vse to jim je morala oblast viliti s tem, da so jim predpisovali visoke kazni za neupoštevanje predpisov in da so na njih račun nabavljali primitivno gasilsko orodje, kasneje celo brigalno. Nočni čuvaj in sv. Florjan, sta bila po njihovem mnenju najboljša zaščitnika proti ognju. Zato so raje sezidali na čast sv. Florjanu kapelo, namesto da bi za ta denar kupili potrebno gasilsko orodje.

V takem vzdušju je meščane našlo leto 1876, ko je bilo ju ustanovljeno prostovoljno gasilno društvo, ki se je krepko spoprijelo z tedanjimi nezdravimi razmerami glede gasilstva, pa tudi z miselnostjo meščanov. Društvo je imelo kmalu po osvo. boditvi zelo hude težave v političnem in narodnostnem oziru. Vodstvo novega društva je kmalu prešlo v roke naprednih slovenskih mož, ki so se neustrašeno postavili v bran močno zakoreninjenemu nemškemu gasilstvu, ki je hotelo imeti tudi tu prvo besedo. To je izzvalo med novomeškimi nemškimi krogi tako veliko ogorčenje, da so drug za drugim odpovedali družtu svojo podporo, kar je bil zelo težak udarec za mlado, vsega potrebno društvo. To da narodniki v gasilstvu se za to niso zmenili. In prav to jim je pomagal preko tečajev. Ko so nemškotariji ušli, da so se zalekli in dosegli prav naravno, kar so hoteli, so popustili.

Val političnih strasti in trenj pa pozneje tudi temu društvu ni prizanašal. Zalostno, toda re-

anično je, da se je zaneslo strankarstvo celo v gasilsko organizacijo. Tudi gasilce so vprezale v svoj voz vsakovrstne vladajoče politične klike, kar je netižno med člani, ki jih je človekoljubnost privela v društvo iz vseh možgih strank in političnih mišljenj, dostikrat ostre in pogubne prepire. Take razmere se tudi po prvi svetovni vojni niso izboljšale, še poslabšale.

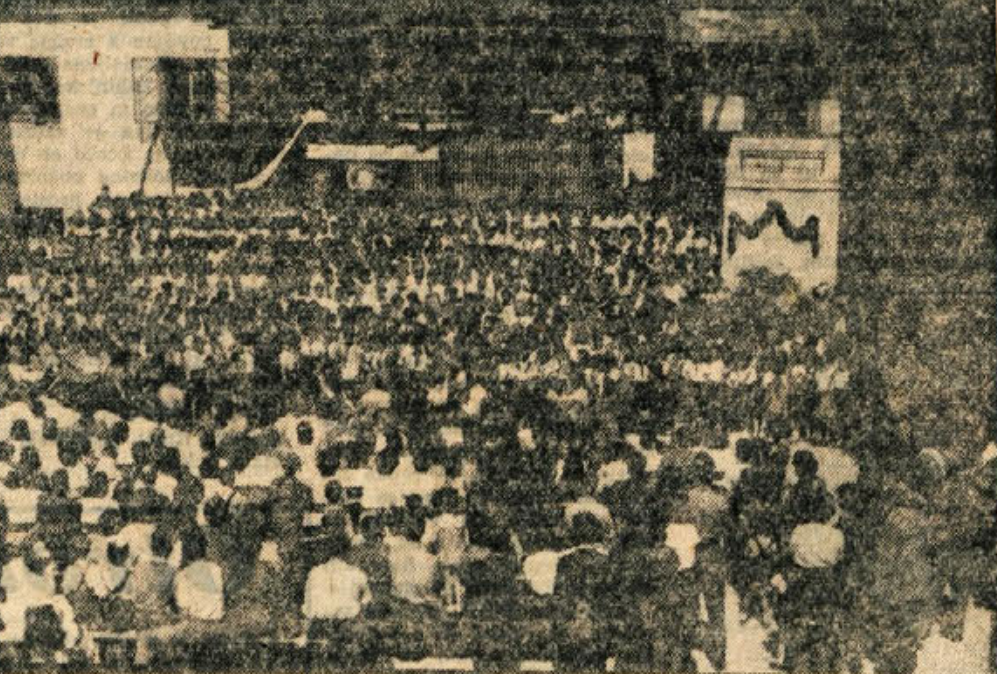
Šele narodnoosvobodilna vojna je otreznila tudi Novomeščane; prišli so za orožje in se postavili v bran ne samo okupatorju, marveč celotnemu narodnemu uničevanju. Strahno sijo zadnje vojne je temeljito prečistilo tudi gasilske vrste, osvoboditev pa jih je združila v resnično družino in močno četo.

Ko smo pred tako važno obletnico, nikakor ne moremo mimo dela teh tihih in skromnih ljudi, ki ga opravljajo nesebično in brezplačno, z vso požrtvovalnostjo in dostikrat v nevarnosti za lastno življenje.

Naj jim bo za njihovo težko delo nagrada naša zahvala!

Zlaganje zemljišč v LR Srbiji

V sekretariatu za zakonodajo izvršnega sveta LR Srbije pripravljajo osnutek zakona o komasaciji (zlaganju) zemljišč. Zanimivo je, da kmetje v posameznih predelih sami zahtevajo zlaganje zemljišč, ne glede na to, da ni zakonitih predpisov za urejevanje te zadeve s pravne strani. V večini vasi so na zborih volivcev izjavili, da se vnaprej odrekuje vsakršnim pritožbam zaradi zložitve zemljišč. Zdrbljene in razkosane parcele so velika ovira za smotrno obdelavo zemlje, kar spoznavajo vedno bolj tudi srbski kmetje. V nekaterih predelih republike so izvedli zložitve zemljišč že pred vojno, vendar dela ponekod niso končali. Zakon o komasaciji zemljišč so že lani sprejeli tudi v LR Hrvatski.

Pred praznikom brigad VDV

Proslave bodo 30. junija in 1. julija v Dolenjskih Toplicah in Mirni

Zadnjega junija in 1. julija letos bo v novomeškem okraju proslava ustanovitve I. slovenske brigade Vojske državne varnosti (VDV). Prvi dan bo v Dolenjskih Toplicah, kjer je bila brigada ustanovljena, odkritje spomenika in zbor patrol VDV. 1. julija pa bo v Rolah pri Mirni glavna proslava. Posamezni bataljoni prve brigade se bodo zbrali še pred glavno proslavo. Peti bataljion VDV, ki je deloval na Primorskem, bo imel proslavo 3. junija na Ostrožnem brodu pri Ilirski Bistrici. Razen tega se tudi ostali bataljoni in brigade pripravljajo na slovesnost v Dolenjskih Toplicah in v Rolah. Tako bo proslava ustanovitve I. brigade praznik vseh enot in borcev VDV.

Brigade VDV so bile ustanovljene marca 1944, njihovi zametki pa segajo v avgust 1941, ko je nastala na pobudo Komunistične partije Varnostna obveščevalna služba (VOS). Njene naloge so bile: odkrivati namere okupatorjevih vojsk, policijskih in policijskih sil, preprečevati selitve, aretacije, mučenja in teroriziranja, uničevati okupatorjeve krovnike, razkrin-

stva slovenskih narodnoosvobodilnih partizanov čet ustanovljena še Narodna zaščita, ki je kot sestavni del slovenskih oboževanih sil preprečevala nastilja proti slovenskemu ljudstvu na osvobojenih ozemljih, pa tudi varovala red in mir ter se borila proti kriminalnim pojavom. Varnostna obveščevalna služba, ki jo je spetka vodil kolegi, nato pa Centralna komisija VOS, je najprej delovala v Ljubljani, v začetku 1942. leta pa že tudi na Dolenjskem. Decembra 1942 je izdal vrhovni komandant NOV in POJ tov. Tito Ukaz o ustanovitvi enote Jugoslovenske obveščevalne službe pri Vrhovnem štabu, pri glavnih štabih in enotah NOV, februarja 1943 pa CK KP Slovenije Navodilo za izgraditve Varnostne obveščevalne službe na terenu in v vojski.

Po izidu teh navodil je morala začeti VOS razvijati svojo dejavnost tako, da je ustrezala smenjalocemu se karakterju osvobodilne borbe, manjšajcem se odnosom sil, menjajlojem se bazam glavnega sovražnika slovenskih demokratičnih ljudskih množic, kakor je rečeno v navodilih. Zato je tudi Centralna komisija VOS odšla maja 1943 iz Ljubljane na osvobojeno ozemlje. Hkrati je VOS razši-

nila svojo dejavnost po vsem slovenskem ozemlju in se reorganizirala. Poleg posebnega vojskega obveščevalnega sektorja, ki je v glavnem deloval pri štabih vojskih enot in bil povezan v Glavni obveščevalni center, je delovala tudi VOS na terenu, ki jo je vodila Centralna komisija VOS. Postavljene so bile tudi Pokrajinske komisije VOS za Dolenjsko, Notranjsko, Gorenjsko, Stajersko, Primorsko in posebnaj za Ljubljano. V sestavi teh so bili okrožni in rajonski centri ter grupe VOS.

Drugo zasedanje Slovenskega narodno osvobodilnega sveta februarja 1944 v Crnomlju je med drugim sprejelo, Odlok o ukinitvi Varnostne obveščevalne službe, Odlok o dodelitvi orožene sile Odske za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS, ki je bil z ostalimi odškpi postavljen na tem zasedanju. Odlok o uvedbi in organizaciji Narodne zaščite in Odlok o ustanovitvi okrožnih izpostav. Odske za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS. Novo formirani odesk za notranje zadeve, ki je bil odgovoren Slovenskemu narodnemu osvobodilnemu svetu kot demokratično izbranim parlamentu, je bil razdeljen v glavnem na dva sektorja: sektor za borbo proti petokolo-

naštvo in na Narodno zaščito, ki je bila na razpolago krajevnim, okrajnim in okrožnim narodnoosvobodilnim odborom za varnost prebivalstva in njegove imovine.

Za boj proti peti koloni je dobil Odesk za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS na razpolago oroženo silo — Vojsko državne varnosti. Njeni kadri so se spetka rekrutirali iz grup in enot VOS, pozneje pa tudi iz rednih enot NOV. Določeno je bilo, da ne bo razdeljena po posameznih postojankah, marveč koncentrirana v nekaj večjih enot. V primeru potrebe bo Vojska državne varnosti uporabljena za boj proti petokolonam in domačim izdajalskim ostankom, sicer se pa kot sestavni del NOV Slovenije udeležuje bojev proti okupatorju.

Odlok o dodelitvi orožene sile Odske za notranje zadeve je izdal Predsedstvo SNOS 1. marca 1944, 15. marca pa je bila v Dolenjskih Toplicah že ustanovljena I. brigada VDV iz dotrajanih grup in bataljionov VOS. Za komandanta brigade je bil imenovan Jože Mitič-Zidar, za komisarja pa Tone Kranjc-Mirko. I. brigadi VDV je bilo določeno, naj operira na območju od Trsta ob železnici

do Rakeka, dalje po stari Jugoslovenski meji in nato po meji do Ljubljane in dalje do slovensko-hrvaške meje na Gorjancih in ob Kolpi ter Cabranki do Jadranskega morja. Brigada je imela pet bataljionov, ki so tudi imeli vsak določeno operacijsko področje.

Kmalu po ustanovitvi I. brigade je bila formirana II. brigada VDV, ki je delovala na preostalem področju Primorske, v Dolomiti in na Gorenjskem. Na Stajerskem in Koroskem je bil formiran najprej bataljion VDV, avgusta 1944 pa III. brigada VDV. Vse tri enote so bile povezane najprej v poveljstvo Vojske državne varnosti in nato v divizijo VDV.

Enote Vojske državne varnosti so se razen v borbah proti najrazličnejšim petokolonam in tolpam proslavile v mnogih skupnih bojih z enotami NOV. Iz njih so prišli mnogi poznejši kadri Odske za zaščito naroda, ki je bil po ukazu vrhovnega komandanta maršala Tita formiran 13. maja 1944 in je prevzel v Sloveniji tudi naloge sektorja za borbo proti petokolonam in tolpam, okupatorjevi varnosti pa so bile po ukazu vrhovnega komandanta o formiranju Korpusa narodne obrambe

Jugoslavije jeseni 1944 reorganizirane v II. divizijo KNOJ. V tem sestavu so nato skupno z organi Odske za zaščito naroda in Narodno zaščito nadaljevali boj proti oboževanim ostankom belogardističnih, četniških, ustaških, okupatorjevih in drugih kriminalnih tolp tudi po končani vojni vse do njihovega uničenja, hkrati pa jim je bilo poverjeno varovanje meja naše socialistične domovine.

Enote Vojske državne varnosti niso obstajale daljši čas. Nastale so kot izraz določene razvoja in potreb narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda in se prilagodile novim uspehom in zmagam naše oboževane revolucije in skladno s tem novim nalogam varnostne službe. Toljko daljša pa je zgodovina njihovega nastanka in nadaljnega razvoja. Boreci VDV in z njimi vsi slovenski partizani se bodo zato prihodnje tedne, ko se bodo pripravljali na proslavo ustanovitve I. brigade VDV, spominjali tudi vse slavne tre z zmagumi in hrva mi posute po nastajanju Vojske državne varnosti od prvih skupnih VOS in NZ do Odske za zaščito naroda, KNOJ in Narodne zaščite.

(Po ljudski pravici)

Za dom, družino in gospodinjstvo

Razveseljive novice na razstavi otroških oblačil Pomen zelenjave v prehrani

Kadar smo hoteli otroku kupiti gotovo oblačilo — konfekcijo, smo bili skoraj vedno nezadovoljni, da v trgovinah niso imeli tega, kar bi mu radi oblikli. Pri nekem oblačilu nam ni ušla barva, najhčete pri drugem barva, najhčete pa velikost. V večjem kraju smo obišli več trgovin, včasih prav tako brez uspeha kot v manjših, kjer ena ali dve trgovini nista imeli sploh nobene izbire.

Tu in tam so članki opozarjali proizvajalce, kaj si kupci želimo, a odziva pogosto ni bilo. Zelenilo smo, da bi naša tekstilna in oblačilna industrija več in ceneje proizvajala za najmlajše, a prav zato najzahtevnejše potrošnike, t. j. dojenčke, predšolske in šolske otroke.

Zdaj nam je vsaj obljubljen, da bo počasi tudi tu zavleli nov veter, ki bo razbiral naše proizvajalce. Razstava otroških oblačil, ki je bila pod geslom »Za mladi rod v začetku maja odprta v Ljubljani, je razveselila mnoge obiskovalce.

To, da sta razstavo pripravila Zveza prijateljev mladine in Centralni zavod za napredok gospodinjstva, sodobno vala pa je tudi strokovna komisija zastopnikov CZH, oddelek za šolsko higieno in zastopniki šolske poliklinike, govori dovolj govorno, da so razstavili taka otroška oblačila, ki so najbolj praktična, higienska in otrokovi starosti prilagojena.

Razstavljena oblačila so izdelali po načelu, da je otrok lahko praktično, lepo in ceneje oblačen, če imamo primerne ali celo boljše vzorce, primerne kroje in prave mere.

Oddelek oblačil za dojenčke je pokazal nekaj novosti, ki jih bodo veselje vse mamicе novorojenčkov. Lepe volnene garniture (št. 1 in 2) so že doslej bile v prodaji, a njih cena jih mnogim materam napravi nedostopne, čeprav otrok brez njih prvo leto ne more spati; spalna vrečka je nekakšna udobna srajčka, ki jo ob spodnjem robu zapnemo, da otroka ne zehne, čeprav se razburja; povijalne hlačke (št. 3) bodo nosili otročki zlasti poleti, pleteno volнено ogrinjalo (št. 4) pa jih bo grelo v vetru; praktični slinčič z žepkom bodo ohranjali dojenčkove srajčke in jopice čiste. Tu vzbujajo pozornost posteljsca s preslaviteljnim dnom. Enostavni posteljski z ograjo dvojnega ali trojnega, zaradi česar je sklanjanje nad otroka pri povijanju in hranjenju manj utrudljivo.

Drug oddelek na razstavi je pokazal oblačila za otroke, ki so zlezli iz prvih hlačk in plenčic v ljubke igralne hlačke, oblečke, predpasnike. Kombinacija hlačk in predpasnika je primerna tako za sinka kot hčerko. Hlačke, ki se nogam tesno prilagajajo, so pripravljene za izganjanje v pesku. Fantički za igraj se nosijo ljubke hlačke z bluzicami, deklice pa

oblečke, preko katerih jim oblačenju oblačila, ki so hkrati oblečke in plaščki. Ker so v barvah, ki se lepo ujemajo, in prikupnih krojev, si jih je prav gotovo zaželela mnoga mati za svojo hčerko.

Večji otroci bodo seveda še (tudi s toplimi podlogami), za igra po prevladujejo »kaybojti« z živobarvnimi zavijki ali tričetrtinske in dolge hlače iz močne, a lepe hlačevine.

največ nosili obleke za igra, a prav tako za šolo in cesto. V tem oddelku je novo, da so puste šolske halje za naše dlakajne zamenjale šolske bluzice. Ker krillec ni pokrito, so deklice še vedno lepo pestro oblačene. Otrokom te starostne dobe nabivamo seveda tudi že vetrne jopice, dežne plašče

Nad dvesto staršev na roditeljskem sestanku

V nedeljo 3. junija je bilo na zaključnem roditeljskem sestanku v šolskem letu 1955-56 okoli dvesto staršev. Vsa šolska mladenca je bila medtem sistematično pregledana v splošni in zobni ambulanti. Starši imajo zobje zdravstvene kartone, iz katerih je razvidno, kakšno je zdravstveno stanje posameznika. Na roditeljskem sestanku je govoril najprej zobje zdravnik dr. NIKO SEVER, ki je razložil s staršem pomen zdravih zob.

Za njim je govoril splošni zdravnik dr. JOZE KRIZNIC. Poročal je staršem, da je tudi našel primere rastičnih obolenj, dalje, da je mladenca iz hiribovskih predelov podhranjeni, pri nekaterih je ugotovil, da so se prezgodaj srečali s tobakom, opozoril je na slabšo držo otrok itd. Nadrobneje je poročal o tistih primerih, ki so potrebni operacije in rentgenskih pregledov. Šolska poliklinika ni bila v občini potrebna.

Po obeh načelnih predavanjih zdravnikov je sledila razprava o splošnih problemih. Šolsko vodstvo je poročalo staršem o delu, opravljenem v času od zadnjega sestanka. Poročal je, da se je

deležila okrajnega pionirskega pevskega festivala v Novem mestu sto pevov, zlasti Partizana v Cramlju za teletovce, ki so člani novoustanovljenega TVD Partizana v Kostanjevici, da so bili vsi razredi na ekskurzijah: nekateri v Zagreb, drugi v Breznicih v muzeju in pri JLA, kjer so jih vojaki še prav posebno privrčno sprejeli, velik del pa v Novem mestu, kjer so si ogledali Dolenski muzej in Studijsko knjižnico. Nekateri pionirji so ob tej priložnosti obiskali tudi predšolska OLO tov. PIRKOVIČA, ki jih je zelo ljubizljivo sprejel in se dal časa razgovorjati z njimi.

Prav tako so bili deležni ljubiznevega sprejema na uredništvu Dolenskega lista, kjer so jim tovarški pokazali, kako pravilno pripravljajo Dolenski list za tisk, kakšni so ključni itd. Iz Novega mesta se je ekskurzija nadaljevala na Bazo 20, Vtisli, ki smo jih dobili, so nepozabni. Pionirji so si z velikim zanimanjem ogledali barake, v katerih so delali in živeli naši vojni ljudje v času nastre preležušje.

S starši smo se pogovorili tudi o otroškem vrtcu, ki je bil ustanovljen na Dan pomladi. V njem je zdaj 33 dječanov, ki redno obiskujejo svoj novi domek.

Posebno poglavje zahteva zahteva po glasbenem izobraževanju naše mladine. V tej zvezi se je kristaliziral naslednji predlog: Dvakrat tedensko naj bi hodili na šolo glasbeni pedagog iz novomeške ali pa brežiške glasbene šole, ki bi učil klavir in harmoniko. Prijavitelje je toliko, da bo šolna zadrževala, če se bo pri treh četrtinah navdušenja poleglo. Z novim šolskim letom moramo začeti.

Pogovarjali smo se še o maršičem in slednjilj zaključili sestanke z besedami: Vse najbolje in najlepše za našega otrokal — Če bodo starši le naprej tako čvrsto sodelovali s šolo, homo to prav zanesljivo dosegli.

Če je razstava napolnila vsaj nekaj tistih, ki se s tem ukvarjajo, da odpravijo te in takšne slabosti, če bo skoraj dosegljivo kaj novega, lepega in praktičnega za otroke, je dosegla svoj namen.

Če nam v zgodnjem polju prinese prijetno spremembo v vsakdanjo prehrano. Bogate so z vitamini, vsebujejo obilo kalcija, železa pa tudi drugih rudniških snovi. Prijetni okus jim dajejo razne sadne kisline in aromatične snovi. Česnje pa nas vabijo tudi s svojo lepo barvo in obliki plodov.

Po računih strokovnjakov za prehrano zadostuje pol kg česnje na dan, da pokrijemo z njimi dnevno potrebo po vitaminih. Za tvorbo krvi pa je važno železo, ki ga česnje vsebujejo.

Pogosto na prevladujoče mnenje, da se težko prebavljive. To drži le, če jih prehladimo jemo, tako, da poročamo skoraj cele in v velikih količinah. Tedaj nam zares oblaže v želodcu kot kamen, posebno pa, če je vmes še nekaj koščic. Česnje tudi bolje izkoristimo, če jih dobro zgrizemo, preden jih pogoltnemo.

Česnje meso ima poleg tega še to lastnost, da nabrekne; ta

Dolenjek je premalo... Pismo iz kmet. gospodinjke šole na Mali Loki

Današnji družbeni razvoj zahteva od gospodinjke, da se čim bolj izobraži, saj pravi pregovor, da podpira gospodinja tri vogale hiše.

To bodo naša dekleta lahko dosegla, če se vpišejo na enoletno gospodinjko šolo v Mali Loki na Dolenskem. To je ena najstarejših in najboljših šol v Sloveniji. Šola sprejme vsako leto 48 gojenk, katere se tu naučijo ne le pravilnega pripravljanja zdrave in okusne hrane, temveč tudi krojenja, šivanja, ročnih del, pravilne oskrbe živine, svinj in kokoši, vrtnarstva in na splošno vsega, kar mora vedeti dobra gospodinja.

Tu se vsako leto zbirajo napredna, ukaželjna dekleta iz vseh krajev Slovenije. Le nas Dolenjek, ki bi se morale za to šolo najbolj zanimati, je med nami še vedno premalo. Nas imajo za zaslane in neuke žene. Dokažimo, da smo se tudi me prebudiše, da se hočemo učiti in pridzadevati, da bomo svojim dragim znane napravili življenje čim boljše in udobnejše.

Tudi letos je šola povsem zasedena, 48 deklet se z največjim veseljem pridno učijo in se pripravljajo za učenje. Med nami vladata najlepša sloga in prijateljstvo, kakršno je po naši državi.

Delo DPM v Trebnjem

Odločili smo se bili, da priredimo v aprilu proslavo pomladni za predšolske in šolsko mladenca s čim večjo soudeležbo staršev in prijateljev mladine. Neugodno vreme pa je pomaknilo proslavo na 13. maj, v čas, ko smo proslavljali občinski praznik.

Tega dne je bila mladina že zgodaj v veseljem razpoloženju zbrana pred občinskim poslopjem. Večina ni vedela za smer pohoda, dokler ni učiteljstvo odredilo zbor, nakar je mladina krenila na pot pod Grmado, v gozd, na znani »Bukovčev štant«.

Se pred tem pa je naš poštvovalni Jože Zupančič odpeljal na vozu vso kuhinjo, vodo, malkovec in ostalo na določeno mesto. Kaj pa, da so kuhinjo spremljale kuharice, članice našega društva.

Kmalu je pod kotlom zagorel ogenj. Nato so pa tudi že prihajali prvi ogledniki mladine, dokler se ni vse zgostilo v pian roj. Začelo se so igre z žogo, razne druge, kolo in kdo ve, kaj še. Veselje in razpoloženje pa so še dvignili zvoki harmonike.

važi v eni sami veliki družini. Podrivalne in dobre učitelje nam podajajo učno snov tako lepo in jasno, da jo z lahkoto doumevamo.

Praktični pouk je dve uri dnevno, povezan a praksu vsih predmetov. Razdeljene smo v štiri skupine: kuhinjsko, gospodinjko, šivalno in gospodarsko. Naš delovni dan se začne ob petih zjutraj in konča ob devetih zvečer. Sobote popoldneve in nedelje imamo proste, da imamo tudi dovolj časa za učenje in razvedrilo.

Se en mesec in zaključile bomo pouk, ki nam bo vsem v življenju veliko koristil. Nikdar mi ne bo žal, da sem prišla v to šolo, ki jo vsem dekletom toplo priporočam.

Marija Gašparac, gojenka Kmet. gosp. šole Mala Luka

Otrok na balkonu

Polonca je drobna, ljubka deklica. Cigarica je in kaj so njeni starši, žal ne vem. Poznam pa drobec njenega samonnega življenja, ki je tako žalostno, da mi je vedno tudo, kadar jo ugledam. Mnogo ur preživlja v Polonci v neposredni bližini. Loči naju le ozko, temno dvorišče in dvoje nadstropij. Ne poznava se in zaradi razdalje med njim in mojim oknom doslej s Polonco ni nista spregovorili. A vendar ome o tej otrobi punčki že mnogo.

Prišel sem jo ugledala lani. Zgoden sneg je naletal. Dvoje živih očk je z rlo skozi šipe v zimski dan, go gibis ist sem sosedila, da svoji lutki govori kaj lepega. Tisti sneg je skopnel, a Polonca nistem na sankalčicih nikoli srečala. Ko je postalo toplice, je prišla na balkon. Sonce je posijalo le v tisti kot, kjer je visel na kavlju nagačen ruščev. Dekliči je bila edina družba nagačen pič, ki so mu kdo ve kdaj uplenili prostost. A če v mirnih, steklenih očeh ni bilo obtožbe, je bila nema obtožba v tistih lepih Polončinih očeh. Z okna zre na prvo nadstropje in se boljo pusto stavbo njeji naproti, kadar je mirno v vetrovno, v lapih dneh pa z balkona, kjer se pogovarja s divjim petelinom, svojo lutko, kdajpa vedljivo z otroci na dvorišču.

Prišel sem jo ugledala lani. Zgoden sneg je naletal. Dvoje živih očk je z rlo skozi šipe v zimski dan, go gibis ist sem sosedila, da svoji lutki govori kaj lepega. Tisti sneg je skopnel, a Polonca nistem na sankalčicih nikoli srečala. Ko je postalo toplice, je prišla na balkon. Sonce je posijalo le v tisti kot, kjer je visel na kavlju nagačen ruščev. Dekliči je bila edina družba nagačen pič, ki so mu kdo ve kdaj uplenili prostost. A če v mirnih, steklenih očeh ni bilo obtožbe, je bila nema obtožba v tistih lepih Polončinih očeh. Z okna zre na prvo nadstropje in se boljo pusto stavbo njeji naproti, kadar je mirno v vetrovno, v lapih dneh pa z balkona, kjer se pogovarja s divjim petelinom, svojo lutko, kdajpa vedljivo z otroci na dvorišču.

Za uspeh se mo. smo zahvalili vsem sodelujočim članom, predvsem pa našem učiteljsstvu in šolski upravi.

B. B.

bo oblačenje otrok postalo manjša preglavica.

Poglejmo na kratko, kako je danes pogosto v trgovinah: — Imate otroške žabe v svetlomodri, rožnati, sivi barvi, ali takšne za zapanjanje na bluzico? — Ne, jih ne izdelujemo. — Imate barvaste otroške nogavice, močne, številka 7 ali 8? — Ne, smo jih prejeli le majhno količino. — Imate otroške trenirke, toplo perilo za bolnika, potovanje, taborjenje? — Ne, zdaj ni sezona zanje. — Imate kaj več izbrje nizkih čevljev štev. 32, 33, močne deške čevlje št. 35, 36? — Ne, so pošli...

Nealastičnost trgovine, nepoznavanje zlasti nevsakdanjih potreb potrošnikov, pomanjkljive zaloge, pogosto vse premajhna izbira, zlasti pa premalo trpežni izdelki so krivi, da naše otroke sorazmerno z našimi možnostmi še vedno preslabo oblačimo.

Če je razstava napolnila vsaj nekaj tistih, ki se s tem ukvarjajo, da odpravijo te in takšne slabosti, če bo skoraj dosegljivo kaj novega, lepega in praktičnega za otroke, je dosegla svoj namen.

Če nam v zgodnjem polju prinese prijetno spremembo v vsakdanjo prehrano. Bogate so z vitamini, vsebujejo obilo kalcija, železa pa tudi drugih rudniških snovi. Prijetni okus jim dajejo razne sadne kisline in aromatične snovi. Česnje pa nas vabijo tudi s svojo lepo barvo in obliki plodov.

Po računih strokovnjakov za prehrano zadostuje pol kg česnje na dan, da pokrijemo z njimi dnevno potrebo po vitaminih. Za tvorbo krvi pa je važno železo, ki ga česnje vsebujejo.

Pogosto na prevladujoče mnenje, da se težko prebavljive. To drži le, če jih prehladimo jemo, tako, da poročamo skoraj cele in v velikih količinah. Tedaj nam zares oblaže v želodcu kot kamen, posebno pa, če je vmes še nekaj koščic. Česnje tudi bolje izkoristimo, če jih dobro zgrizemo, preden jih pogoltnemo.

Česnje meso ima poleg tega še to lastnost, da nabrekne; ta

ko, n. pr., na drevesu, če dežuje in če je dežja preveč, plodovi popokajo. Ravno tako se napolj česnjevo meso s tekočino v želodcu in zato prevelike količine napanjajo. Da ne povzročimo napanjenja, ne smemo piti vode ali druge tekočine niti pred, niti po jedi. Česnje, niti pred, niti po jedi. Česnje, niti pred, niti po jedi. Česnje, niti pred, niti po jedi.

Česnje moramo pred uživanjem dobro oprati, prav tako tudi, če jih kuhamo, da odstranimo s njih morebitne ostanke raznih škropih in nesnago. Posebno še, če delamo iz njih sladice.

Recepti

SKUTNI NARASTEK S ČESNJAMI

40 dkg skute, 1 in pol litra mleka, 6 žlice pšeničnega zdroba, 2 žlici peclnega praška, lupine od

pol limone, tri četrt kilograma razpečenih česnej.

Skuto dobro zmešamo, da naraste, nato ji prilijemo mleko in vse skupaj dobro stepemo z metlico za sneg, dodamo sladkor, rumenjake, limonino lupinico, zdrob, pomešan s peclnim praškom in nazadnje izmenoma treš sneg iz beljakov in razkoščičene česnje. Vse skupaj denemo v pomučeno kozico ali manjši pekač in pečemo pri srednji vročini 90 minut. Narastek ponudimo lahko gorak ali pa ga ohladimo in damo mrazlega. Okus mu izboljšamo, če mu s česnjami vred predmešamo 5 dkg na debelelo zrezanih mandeljev ali orehov.

KRUHOV NARASTEK S ČESNJAMI (za 4-5 oseb)

30 dkg belega kruha, 3 del mleka, 4 jajca, 10 dkg sladkorja, 5 do 8 dkg surovega masla, limonina lupinica, 1 kg razkoščičene česnje.

Kruh zmežemo na tanke rezine in jih polijemo s mlečnim mlekom, nato pa razmešamo z metlico ter nazadnje dodamo še česnje. Maslo penasto umešamo s sladkorjem in rumenjaki. Temu dodamo sneg in limonino lupinico in vse skupaj narahlo zmešamo med kruh in česnje. Narastek v pomučeno kozico ali manjši pekač, pečemo dobro pol ure. Smetano lahko opustimo.

Ta narastek lahko naredimo iz vložene česnje, ki pa jih moramo pred dobro ocediti, sok pa ponudimo posebej.

ČESNJE ZA ZIMO

Zelo pripravljivo način shranjevanja česnje je vroče polnje. Če kuharja je pri tem načinu kratak, ohranijo se vitamini in aroma.

Česnje operemo, nato jim potegnemo peclje in jih denemo v vrelo sladkorno raztopino. Za 1 kg česnje vzamemo 4 del vode in 2-3 žlice sladkorja. Kuhamo jih tako dolgo, da se začne hitro dvigati mehurčki; poški ne smejo. Nato jih pobereemo s prekuhanim penovko in vložimo v pogret kozarec do 1 cm pod robom. Sladkorno raztopino še enkrat premešamo in vlijemo vrelo na česnje, tako da sega popolnoma do roba, kozarec zapremo z gumijastim obročkrom, steklenim pokrovčkrom in čez to natakneemo vzmet.

Če pa imamo navadne kozarce, jih hitro zavemo z dvojnimi celofanskim papirjem, ki ga zbrusimo po obeh straneh z alkoholom ali žganjem.

Kozarce ohladimo, šuvamo jih pred prepričan. Patente naslednji dan pregledamo, če so dobro zaprti. Ako pa iz česnje izišče obilne količine, jih lahko konserviramo tudi v navadnih steklenicah s širokim vratom. Postopek je isti. Zamazamo jih s prekuhanimi zamaški in mrazeljemo ob vrtu s parafinom.

(iz »Naše žene«)

zelenjavo denimo kuhat vedno v malo vrele vode in jo kuhamo samo toliko časa, da postane mehka. Posoda naj bo med kuhanjem dobro zaprta. Čim manj mešamo, tem več vitaminov ohranimo. Krompir kuhajmo neopuljeni, tudi ostalo zelenjavo zrežimo šele, ko je kuhana. S tem namreč preprečimo zraku dostop v notranjost, zraki vsebuje kisik pa uničuje vitamin C. Vode, v kateri se je kuhala zelenjava, ne vlijmo proč — v njej so raztopljene rudniške soli in vitamini, zato zalijmo z njo juho ali omako. Če zelenjavo in sadje pred kuhanjem le lupimo, moramo storiti to čim tanjšje, ker je največ vitaminov tik pod lupino.

Jedilna soda, ki jo uporabljajo nekateri za zmečtanje živil, uničuje vitamine! Bakrena posoda je najhujši sovražnik vitaminov, zato je pri kuhi ne uporabljajmo! Paziti pa moramo pri pripravi zelenjave tudi na to,

da delamo vedno s čistimi rokami; tudi posoda in pribor naj bosta vedno čista.

V zimskih in zgodnjih pomladskih mesecih, ko je za zelenjavo najteže, mora biti gospodinja zelo iznajdljiva, da bo kljub pomanjkanju in visoki ceni zelenjave, postavila pred družino vsaj enkrat dnevno prazno zelenjavo.

Zdaj je čas, da sejemo por in glavčičasti ohrov, ki ga pozneje presadimo na stalno mesto, kjer ostane vsa zimo in ga uporabimo pozimi in zgodaj spomlad. Bliza se tudi čas setve poljetne endivije, ki bo nadomeščala mehke solate v hudi vročini. Oskrbimo si seme za zimsko endivijo, motovilce in špinato, ki jih bomo sejali v avgustu in pokrili, da ne bo seme v vročini razpokalo. Če nismo že zgodaj spomlad sejali zelenega oziroma rdečega radica, ga sejmo sedaj, da ga bomo imeli za zgodnjo spomladansko solato.

Kako kaže letina

Letošnja zima je prihod pomlad močno zadržala. Kakor je bil januar znošen, je februar pošteno pokazal zobe. Imeli smo dovolj snega, burje in mraza, ponekod do — 20°. Tudi dež in polejda sta napravila precej škode.

V aprilu, ko bi moralo že vse brsteti in zeleneti, se je poznalo da je sadno drevje, trta, okrasno drevje in grmičevje močno pozobe.

Letos je ves razvoj za najmanj 3-4 tedne zakasnjen. Včasih smo konec aprila že imeli na vrhu prve češnje, letos pa so okoli 12.-15. maja vse zgodnje in pozne češnje nenakrat odcvetele. Vreme je bilo med cvetenjem za vse sadno drevje ugodno, sončno in brez vetra.

Nastavek hrush, češenj in jabolk je zelo dober. Pokazalo pa se je, da so vse vrtnice, brstje raznih dreves in mlade veje poleble. Vsak dober gospodar je dal sadno drevje pravočasno poskropiti in je prejel ali kasneje, kar je bilo suhega, obrezal in očistil.

Cebuline in kar je bilo pod

Da ne bo kislih obrazov pozimi, ko manjka sadja, vložimo zdaj češnje in druge dobrote!

Vroče nastane, je v kozarcih ali steklenicah ohladi, pri tem skrži, s tem nastane med sadjem in pecljem brezračni prostor, ki je popolnoma brez glivice.

Da pa se nam ta preposti namreč konzerviranja posreči, moramo kozarce dobro pomiti in jih razskočiti pred uporabo razkoščičene česnje. Vse skupaj denemo v pomučeno kozico ali manjši pekač in pečemo pri srednji vročini 90 minut. Narastek ponudimo lahko gorak ali pa ga ohladimo in damo mrazlega. Okus mu izboljšamo, če mu s česnjami vred predmešamo 5 dkg na debelelo zrezanih mandeljev ali orehov.

KRUHOV NARASTEK S ČESNJAMI (za 4-5 oseb)

30 dkg belega kruha, 3 del mleka, 4 jajca, 10 dkg sladkorja, 5 do 8 dkg surovega masla, limonina lupinica, 1 kg razkoščičene česnje.

Kruh zmežemo na tanke rezine in jih polijemo s mlečnim mlekom, nato pa razmešamo z metlico ter nazadnje dodamo še česnje. Maslo penasto umešamo s sladkorjem in rumenjaki. Temu dodamo sneg in limonino lupinico in vse skupaj narahlo zmešamo med kruh in česnje. Narastek v pomučeno kozico ali manjši pekač, pečemo dobro pol ure. Smetano lahko opustimo.

Ta narastek lahko naredimo iz vložene česnje, ki pa jih moramo pred dobro ocediti, sok pa ponudimo posebej.

ČESNJE ZA ZIMO

Zelo pripravljivo način shranjevanja česnje je vroče polnje. Če kuharja je pri tem načinu kratak, ohranijo se vitamini in aroma.

Česnje operemo, nato jim potegnemo peclje in jih denemo v vrelo sladkorno raztopino. Za 1 kg česnje vzamemo 4 del vode in 2-3 žlice sladkorja. Kuhamo jih tako dolgo, da se začne hitro dvigati mehurčki; poški ne smejo. Nato jih pobereemo s prekuhanim penovko in vložimo v pogret kozarec do 1 cm pod robom. Sladkorno raztopino še enkrat premešamo in vlijemo vrelo na česnje, tako da sega popolnoma do roba, kozarec zapremo z gumijastim obročkrom, steklenim pokrovčkrom in čez to natakneemo vzmet.

Če pa imamo navadne kozarce, jih hitro zavemo z dvojnimi celofanskim papirjem, ki ga zbrusimo po obeh straneh z alkoholom ali žganjem.

Kozarce ohladimo, šuvamo jih pred prepričan. Patente naslednji dan pregledamo, če so dobro zaprti. Ako pa iz česnje izišče obilne količine, jih lahko konserviramo tudi v navadnih steklenicah s širokim vratom. Postopek je isti. Zamazamo jih s prekuhanimi zamaški in mrazeljemo ob vrtu s parafinom.

(iz »Naše žene«)

zelenjavo denimo kuhat vedno v malo vrele vode in jo kuhamo samo toliko časa, da postane mehka. Posoda naj bo med kuhanjem dobro zaprta. Čim manj mešamo, tem več vitaminov ohranimo. Krompir kuhajmo neopuljeni, tudi ostalo zelenjavo zrežimo šele, ko je kuhana. S tem namreč preprečimo zraku dostop v notranjost, zraki vsebuje kisik pa uničuje vitamin C. Vode, v kateri se je kuhala zelenjava, ne vlijmo proč — v njej so raztopljene rudniške soli in vitamini, zato zalijmo z njo juho ali omako. Če zelenjavo in sadje pred kuhanjem le lupimo, moramo storiti to čim tanjšje, ker je največ vitaminov tik pod lupino.

Jedilna soda, ki jo uporabljajo nekateri za zmečtanje živil, uničuje vitamine! Bakrena posoda je najhujši sovražnik vitaminov, zato je pri kuhi ne uporabljajmo! Paziti pa moramo pri pripravi zelenjave tudi na to,

da delamo vedno s čistimi rokami; tudi posoda in pribor naj bosta vedno čista.

V zimskih in zgodnjih pomladskih mesecih, ko je za zelenjavo najteže, mora biti gospodinja zelo iznajdljiva, da bo kljub pomanjkanju in visoki ceni zelenjave, postavila pred družino vsaj enkrat dnevno prazno zelenjavo.

Zdaj je čas, da sejemo por in glavčičasti ohrov, ki ga pozneje presadimo na stalno mesto, kjer ostane vsa zimo in ga uporabimo pozimi in zgodaj spomlad. Bliza se tudi čas setve poljetne endivije, ki bo nadomeščala mehke solate v hudi vročini. Oskrbimo si seme za zimsko endivijo, motovilce in špinato, ki jih bomo sejali v avgustu in pokrili, da ne bo seme v vročini razpokalo. Če nismo že zgodaj spomlad sejali zelenega oziroma rdečega radica, ga sejmo sedaj, da ga bomo imeli za zgodnjo spomladansko solato.

Kako kaže letina

Letošnja zima je prihod pomlad močno zadržala. Kakor je bil januar znošen, je februar pošteno pokazal zobe. Imeli smo dovolj snega, burje in mraza, ponekod do — 20°. Tudi dež in polejda sta napravila precej škode.

V aprilu, ko bi moralo že vse brsteti in zeleneti, se je poznalo da je sadno drevje, trta, okrasno drevje in grmičevje močno pozobe.

Letos je ves razvoj za najmanj 3-4 tedne zakasnjen. Včasih smo konec aprila že imeli na vrhu prve češnje, letos pa so okoli 12.-15. maja vse zgodnje in pozne češnje nenakrat odcvetele. Vreme je bilo med cvetenjem za vse sadno drevje ugodno, sončno in brez vetra.

Nastavek hrush, češenj in jabolk je zelo dober. Pokazalo pa se je, da so vse vrtnice, brstje raznih dreves in mlade veje poleble. Vsak dober gospodar je dal sadno drevje pravočasno poskropiti in je prejel ali kasneje, kar je bilo suhega, obrezal in očistil.

Cebuline in kar je bilo pod

Da ne bo kislih obrazov pozimi, ko manjka sadja, vložimo zdaj češnje in druge dobrote!

Vroče nastane, je v kozarcih ali steklenicah ohladi, pri tem skrži, s tem nastane med sadjem in pecljem brezračni prostor, ki je popolnoma brez glivice.

Da pa se nam ta preposti namreč konzerviranja posreči, moramo kozarce dobro pomiti in jih razskočiti pred uporabo razkoščičene česnje. Vse skupaj denemo v pomučeno kozico ali manjši pekač in pečemo pri srednji vročini 90 minut. Narastek ponudimo lahko gorak ali pa ga ohladimo in damo mrazlega. Okus mu izboljšamo, če mu s česnjami vred predmešamo 5 dkg na debelelo zrezanih mandeljev ali orehov.

KRUHOV NARASTEK S ČESNJAMI (za 4-5 oseb)

30 dkg belega kruha, 3 del mleka, 4 jajca, 10 dkg sladkorja, 5 do 8 dkg surovega masla, limonina lupinica, 1 kg razkošč

Parada mladosti in zdravja S Suhorja nam pišejo

»Vse bi bilo, ko bi le vreme ne nagajalo!« so se v petek in soboto ozirali v težke, nabrekle občale organizatorji I. okrajnega zleta TVD Partizan v Novem mestu. Črnomljičani in vseh družin, ki so prihajala za prvi okrajni zlet nad 1900 svojih članov. Navzlic hudim ploham in nestalnemu vremenu se udeleženci zleta niso ustriali poti v Črnomelj in je bila udeležba tudi iz najbolj oddaljenih krajev (Kostanjevica in okolice, Žužemberka, Mokronoga in drugod) prav zadovoljiva. Krasno poletno vreme je v nedeljo dalo zletu še prav posebno obležje in pripomočilo, da je ta po volji največja telesno-gigijena prireditev na Dolenjskem zelo dobro uspela.

Uvod v zletne prireditve je bil sobotna slavnost domačega Partizana, ki se je začela ob 20. uri v največjih kaskalnih 600 ljudi na malem stadionu pri dijaškem internatu v Črnomlju. Pod vodstvom okrajnega načelnika TVD Partizan je prikornikala ob zvokih črnomaljske godbe na stadion skupina članov partizanskih društev iz Novoga mesta, Metlike in Črnomlja. Po odigrani himni je zbrane telovadce in predstavnike ljudske oblasti in organizacij pozdravil predsednik domačega društva ing. Branko Peterčič ter dejal, da Partizan na Dolenjskem čedalje bolj narasta. V Črnomlju izročajo ob tej priložnosti mladini nov stadion, ker se vsi zavemo, da je dober športnik in telovadec najboljši dijak, delavec in namestitev.

Za njim je pozdravil začetek okrajnega zleta podpredsednik OLO Niko Belopavljovič, ki je razvil društveni prapor črnomaljskega Partizana, prvi v okraju. Po krajšem nagovoru ga je izročil praporščaku Ivanu

NAD 2600 LJUDI JE NA NEDELSKEM OKRAJNEM ZLETU PARTIZANA V ČRNOMLJU NAVDUŠEN POZDRAVILJO VEČ KAKOR 1000 TELOVADCEV IN ENOTO VOJAKOV JLA ČRNOMALJSKE GARNIZIJE, KI SO S PESTRIM SPOREDOM POKAZALI NAPREDEK TELESNE VZGOJE NA DOLENJSKEM

Zunilcu in mu dejal: »Nosil to zastavo, kakor so jo nosili Skočevci v borbah v svojih četah, bataljonih in brigadah, danes pa v miru nosimo prepore naših društev ponosni, dosledni in borbeni. Kot je naša stara navada v Beli krajini!« Ob navdušenem poskanju množice je Ivan Zunič prevzel lepo zastavo s trakom njenega kuma. Sledil je lepo sestavljen nastop pionirjev, pionirk, mladincev in mladink Partizana iz Novoga mesta, Črnomlja in Metlike.

Zleta se je udeležilo 15 društev z več kakor tisoč člani

V nedeljo zjutraj se je po prihodu posebnega vlaka, ki je vozil iz Mokronoga, zvrstila s postaje ob zvokih črnomaljske godbe dolga povorka mladine, ki je prišla na zlet iz vseh dolenjskih krajev. Okrašeno mesto je pozdravilo krajevo zastavo, zelenjem, transparenti in slikami naših voditeljev v izloških trgovin. Na novem stadionu so se kmalu nato začele vseh posameznih skupin, ki so zahtevale od vodnikov in društvenih načelnikov v organizatorjih zleta vred nemalo truda, saj tako velike prireditve v vseh zadnjih letih še nismo imeli. Okoli polnočja so se vsi udeleženci zleta zbrali v povorki, ki sta jo spremljali metliška in črnomaljska godba od stadiona do dijaškega internata, kjer je bil pozdrav.

Kmalu po 15. uri je načelnik okrajne zveze Partizan prof. Milan Smerdu dal v zletne tribune znak za začetek mimohoda vseh udeležencev zleta. Za zastavami so se zvrstile dolge kolone cilobanov, pionirjev, mladine in članov 15 društev, ki so v strumnih korakih obšli stadion in se skupno z enoto JLA vred postavili pred tribune in gledalce. Množica obiskovalcev je toplem pozdravljala posamezno skupino, približno 4000 ljudi pa je nato stoje poslušala državno himno. Z zletne tribune je predsednik okr. zveze Partizan Srečko Škrjanc pozdravil vse udeležence zleta in v zvezi s tem, katerim smo opazili zveznega ljudskega poslanca Toneta Fajfarja, predsednika okr. odbora SZDI, Jožeta Baršnarja, predsednika OLO Novo mesto Franca Pirkoviča, predsednika okr. zveze Viktorja Zupančiča, predsednika OLO Črnomelj Jozeta Žuniča, opletelce JLA, ostale predstavnike OLO in OB LO Črnomelj, odbornike političnih organizacij, več dolenjskih ljudskih poslancev in vodilnih članov republikanskega okr. odbora TVD Partizan. Zaželel je udeležencem zleta bloden uspehe ob manifestiranju dosedanjega dela in nadaljnjim razmah telesno-gigijena dela v okraju.

Pod vodstvom okrajnega načelnika in okrajne učiteljice prof. Nuše Smerdu se je nato v

dobri uri in pol razvil pred priletno presenečenimi gledalci lepo sestavljen in dobro izveden glavni spored zleta. Brez vsakih zastojev so se vrstile točke za točke in se med sabo prepletale s lahkokolesarskim nastopom. Prvi so nastopili mali fizikurniki — moška in ženska deca Črnomlja iz ljubke, preprosto vajeno za njimi so pritekli na stadion pionirji in pokazali vaje v vrvi, nakar so tekmovali dekleta v štafetu teku 4 x 100 m; zmagale so Novomeščanke s rezultatom 1:04 pred domačinkami, ki so potrebovale za progo 1:06,4. Z žigomcem so zatem nastopile pionirke, mladinci in mladinke pa s »partizanskimi veščinami« na gredi, bradljah, blazinah in konju. V teku na 1500 m so člani Partizana Novo mesto zasedli tri prva mesta (Lipar 4:27, Trašar 4:32,7 in Doki 4:39). Razgibana je bila pionirska štafeta, prav tako pa »preskokla« vaja mladincev in članov. V vmesni švedski štafeti so bili spet prvi Novomeščani s rezultatom 2:23,6 pred člani JLA (2:26,8) in Partizanom iz Črnomlja (2:40,4). Zelo skladna in učinkovita je bila vaja z obručki mladink in članic, kakor zaključni nastop enote črnomaljske garnizije JLA s puškama. Vsi nastopajoči so za konec sporeda sestavili lepo zaključno sliko. S himno je bil uspehi poleg zaključnih. Spored je spremljal zletni metliški godbeni sklad. Planist Stane Fink.

Trud, vložen v to pomembno prireditev, ni bil zaman. Zanj gre zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali k uspehu prvega okrajnega zleta Partizana, ki nam je dal novih vzpodbud za nadaljnje ustvarjalno delo na področju telesne vzgoje v okraju.

Tudi tam pokazal svoje obsežno znanje. Ostali strelci so precej za njim in so dosegli le povprečne rezultate:

1. dr. Marjan Pavlič 148 krogov
2. dr. Marjan Pavlič 143 krogov
3. Anton Skube 85 krogov
4. Danj Ritelj 80 krogov
5. Janez Segedin 71 krogov
Slavko Doki

V ČRNOMLJU: prvenstvo pionirk v malem rokometu

10. junija so organizirali Rokometna podzveza za Dolenjsko v Črnomlju republiko prvenstvo pionirk v malem rokometu pod pokroviteljstvom Zveze prijateljev mladine Slovenije. Na tem prvenstvu so sodelovale 8 najboljših ekip iz LRS. Ker smo že zadnjič objavili, da bomo o vsaki ekipi posebej obširne poročili, izjemno danes kratko prejdimo na stopnjaščih ekipah, ker zaradi pomanjkanja prostora ne moremo na dolgo pisati o vseh sodelujočih.

BRANIK — MARIBOR je tehnično izvrstna ekipa, ki ima v svoji sredini zelo dobro igralce, ki bodo lahko že jeseni nastopale v članski ženski ligi PLRT.

SVOBODA LJUBLJANA je že sedmo leto zaporedoma prvak LRS.

ODRED LJUBLJANA je zelo mlada ekipa. Njene igralke se marljivo pripravljajo na prvenstvo.

KRIM LJUBLJANA ima večinoma mlade igralke, ki so letos osvojile 1. mesto na srednjeljskem prvenstvu okraja Ljubljana.

PARTIZAN NOVO MESTO je mlada ekipa, sestavljena iz vrst dijakinj, ki mnogo obetajo.

PARTIZAN BRZEŽICE nastopi s ekipi, ki je lansko leto osvojila II. mesto LRS.

PARTIZAN ČRNOMLJ bo postavila dve ekipi. Prvo ekipa bo sestavljali igralke, ki so tekmovali v jesenskem prvenstvu v publikanski prvenstvu v velikem rokometu. Druga ekipa so novince, ki bodo prvi tekmovali na prvenstvu LRS.

Kdo bo zmagovalec je težko uganiti, kajti vseh osem ekip se bo potegovala za 1. mesto. Branik, Svoboda in Krim upajo na uspeh. Partizan Brzežice tudi hoče biti prvi, ker je bil lani drugi. Partizan Črnomelj bi pa rad po zletu lanski uspeh in odbrzi prvo mesto. Iz vsega tega se vidi, da bo borba vseh ekip zelo zanimiva.

Tekmovanje se prične ob 8. uri zjutraj in bo trajalo do 11.30. Finalne tekme pa bodo ob 14. uri. Obiščite prvo republiko prvenstvu v novomeškem okraju!

NOGOMET: ČRNOMLJ: ODRED

V nedeljo, 10. junija, bo v Črnomlju za ljubitelje nogometa zanimiv dogodek. V prvem kolu letošnjega tekmovanja za pokal maršala Tita se bosta srečala slovenski ligaš Odred in črnomaljski ligaš Črnomelj.

Vinko Weiss, kapetan črnomaljske nogometne ekipe

Redni mesečni brzoturnir za prvenstvo Suhorjskega društva Novo mesto se je končal s tesno zmago dr. Goležev. Zmagovalec se je udeležilo 14 šahistov, med njimi kot gost II. kategorije Režonja iz Murske Sobotice. Za brzoturnir je značilna velika izenačenost med udeleženci. Od prvoga do devetega mesta je razlika komej dva in pol točke.

Dr. Golež je začel najsolidneje, toda trije zaporedni porazi z Dojkom, Picikom in Bojaničevim ga kmalu spravili ob prvenstvo. Svedka pa tudi ostali konkurenti, kajti vsi so bili v pol točke zadržani v prvem krogu.

Vstaja red prvenstva je naslednji:

1. dr. Golež 9 in pol, 2.-3. Fink in Bojanič 8 točk, 4.-5. Gajšek, Avčec in Režonja 8 točk, 6. Pejiček 7 in pol točk, 7.-9. Doki in Picik 7 točk, 10. Markelj 5 in pol itd.

BRZPOLEZNO PRVENSTVO ŠD Novo mesto je osvojilo dr. Golež

Redni mesečni brzoturnir za prvenstvo Suhorjskega društva Novo mesto se je končal s tesno zmago dr. Goležev. Zmagovalec se je udeležilo 14 šahistov, med njimi kot gost II. kategorije Režonja iz Murske Sobotice. Za brzoturnir je značilna velika izenačenost med udeleženci. Od prvoga do devetega mesta je razlika komej dva in pol točke.

Dr. Golež je začel najsolidneje, toda trije zaporedni porazi z Dojkom, Picikom in Bojaničevim ga kmalu spravili ob prvenstvo. Svedka pa tudi ostali konkurenti, kajti vsi so bili v pol točke zadržani v prvem krogu.

Vstaja red prvenstva je naslednji:

1. dr. Golež 9 in pol, 2.-3. Fink in Bojanič 8 točk, 4.-5. Gajšek, Avčec in Režonja 8 točk, 6. Pejiček 7 in pol točk, 7.-9. Doki in Picik 7 točk, 10. Markelj 5 in pol itd.

REPUBLICKA ODBOJKARSKA LIGA Dvakrat po 3:0 za Novomeščane

PARTIZAN : MLADOST (Kranj) ženske 3:0 (15:2, 15:14)

PARTIZAN : JESENICE - moški 3:0 (15:4, 15:10, 15:6)

Novomeščanom smo na Jesenicah obetali težko delo, saj vemo, da je mlado moštvo v Jesenici znatno pripravljeno, presenečenja, čeprav so pred tekmo prvi premagali Kamnikane z enakim rezultatom kot Novomeščani. To je dalo misliti maršarskemu večernemu tudi našim odbojkarjem, posebno šer, ker so brez skupnih treningov. Tokrat je pokazala, da je bil vsakih odbojčev, Jeseničani kljub domačemu igrišču in domači publici niso nudili večjega odpora, razen v tretjem setu in so že po treh nizih položili orodje.

SKUBE IN Dr. PAVLIČ OSVOJILA ZLATI ZNAČKI STRELCA

V nedeljo je bilo v Črnomlju okrajno strelsko prvenstvo in katero so sodelovali strelci, ki so dosegli najboljše rezultate na dosedanjih društvenih tekmovanjih. Sodelovali so z vojaško puščico na razdaljo 200 m in s pistolo. Tekmovanje je dobro organizirala domača strelska družina.

Nastopile so štiri ekipe, strelci iz Mirne peči pa so sodelovali na posebnem tekmovanju. Za pred tekmovanjem je kazalo, da sta glavna favorita za prvo mesto ekipi iz Novoga mesta in Črnomlja. Med tekmovanjem pa smo videli, da Novomeščani niso imeli resne konkurence in so z lahkim srčnjakom z dobri rezultati iz vseh treh položajev.

Občinski telovadni nastopi v Semiču, Metliki in Žužemberku

Po uspelem nedeljskem okrajnem zletu Partizana bodo v posameznih občinskih organizatorji zdej občinske telovadne nastope. V nedeljo, 10. junija, bodo taki nastopi v Semiču, Metliki in Žužemberku; člani TVD Partizan bodo pokazali svoje vaje dosedanjega dela in manifestirali privrženost telesni vzgoji, ki zajema v okraju čedalje več mladine.

Končni vrstni red ekip je bil sledeči:

1. »Vinko Paderšič« (Novo mesto) 832 krogov (Novotokci) 693 krogov, 2. »Branik« (Črnomelj) 661 krogov, 3. »Svoboda« (Novotokci) 627 krogov, 4. »Mirko Hrovčič« (Črnomelj) 478 krogov, 5. »Rešel Danj« 172 krogov, 6. »Slovesni« (Novotokci) 137 krogov, 7. »Jozeta Maclca« (Črnomelj) 122 krogov, 8. Ivan Bele (Novotokci) 153 krogov, 9. Janez Segedin 153 krogov, 10. Andrej Pienčar 147 krogov, 11. »Črna« (Novotokci) 103 krogov (vsi so osvojili bronaste značke)

Poleg tega tekmovanja se je plaširalo za streljanje s pistolo in strelce, ki so dosegli na ljudski tarbi potrebne dovoljenja krogov.

V let dislociran je pokazal veliko nečestit. Dr. Pavlič bo v sponzorstvu in s tem osvojil zlato značko strelca. Dr. Pavlič bo v sponzorstvu in s tem osvojil zlato značko strelca, kor so bili do sedaj, vedno prvi na kraju požara in nesreč.

Proslava gasilskega dneva v Črnomlju

27. maja je občinska gasilska zveza Črnomlja na slovesen način proslavila svoj praznik.

Ob 8,45 je bil zbor gasilcev iz društve občine Črnomelj, katerega se je udeležilo preko 250 gasilcev in pionirjev. Društva iz Dragatuša, Tribuš, Talčjega vrha in Petrove vasi so sodelovala v motorinski žepalkami na veliki moški vaji skupno z matičnim društvom Črnomelj. Vaja je prav lepo uspela. Po končani vaji se je razvil po mestu parada. Na častni tribuni so bili poleg funkcionarjev Občinske gasilske zveze tudi predsednik črnomaljske občine tovarž Janez Zunič, zastopnik JLA in javni tožilec tovarž Bogataj, ki je zastopal tudi Avto-moto društvo.

Predsednik Gabro Lumber je pozdravil prisotne, se zahvalil vsem za udeležbo in nato v lepih besedah opisal vlogo gasilca v naši novi državi. Ureditev. Za njim je govoril poveljnik Franc Malenčič, ki je pohvalil gasilce in se jim zahvalil za ves trud in požrtvovalnost ter občutil, da bodo gasilci, kor so bili do sedaj, vedno prvi na kraju požara in nesreč.

Tovariž Zunič je zatem pohvalil požrtvovalnost gasilcev in občutil vsaj pomoč organizaciji.

Po končanem govoru so razdelili priznanja zaslužnim gasilcem iz Črnomlja in okolice: Črnomlji grad 1, Dragatuš 7, Sinj vrh 1, Predgrad 1, Petrova vas 4. Tovariž Kazimir Malič iz Vinice je dobil priznanje II. stopnje Gasilske zveze iz Beograda, medtem ko je ozala odlikovanja III. stopnje izdala Republiška gasilska zveza v Ljubljani.

Takoj po prireditvi je delegacija častnikov-gasilcev odnesla venze na grob padlih borecv iz NOB na Gričec.

Manifestacija se je končala s slavnostnim kosilom za vse udeležence gasilce in zastopnike oblasti.

Takoj po prireditvi je delegacija častnikov-gasilcev odnesla venze na grob padlih borecv iz NOB na Gričec. Manifestacija se je končala s slavnostnim kosilom za vse udeležence gasilce in zastopnike oblasti.

Mogoče bi kdo mislil, da na Suhorju spimo, ker se nič ne oglašimo v časopisih. Malo pišemo, res pa, a zato več delamo.

Pa povejmo od kraja.

Solski obisk je kar dober. Izostanki so večmerno zaradi boleznin. V nedeljo, 6. maja smo imeli roditeljski sestanek. Udeležba je bila dobra, saj je bilo na sestanku čez 70 starijev. Navzočih so bili tudi nekateri stariji, ki nimajo več obveznih otrok. Na roditeljskih sestankih predavamo o vzgoji otrok, kar starije precej zanima, zato je udeležba vedno dobra. Radi vprašujejo tudi za nasvete, ki zadevajo vzgojno vprašanja. Tudi za učni uspeh se stariji zanimajo, zato poda vsak razrednik na sestanku poročilo o delu in težavah v razredu. Lahko rečemo, da smo s sodelovanjem starijev dosegli prav lepe uspehe.

Kaj pa mladina?

Pozimi je prav pridno delala igralska družina. Naštetirali smo pet iger, katere je režiral Vida Jankovičeva. Ostalo utedeljstvo je tudi sodelovalo pri igrar. Uprizorili smo jih na domačem odru in z njimi gostovali na Božakovem, na Radovičevi in v Podgradu. Z denarjem, ki smo ga zaslužili, smo kupili nove kulise. S kakršnim veseljem smo 1. maja od-

gnili zavese, ko je nastopila šolska mladina in igralci »Zupanovo Micko« na novem odru, ki ga je moštroski izdelal Firm Aloiz iz Bereče vasi Manjka pa nam je mnogo, da bomo lahko uprizarili zahtevnejša odraška dela.

Dramskega tečaja, ki je bil pozimi v Metliki, se je udeležilo pet naših mladincev. To znanje s pridom uporabljajo.

Tudi nekaj dobrih šahistov je med mladinci. Šahovski krožek vodi Ernest Sauer. V poletnem času pa pride na vrsto tudi žoga. Pozabiti ne smemo na »stare« igralce in pevce, ki bodo našli v Prosvetnem društvu svoje razvedrilo, katerega smo že ustanovili

Uspela igra mladinskega aktiv v Grčevju

Mladina v Grčevju je doživela lep uspeh s igro »Poslednji moški«, katero smo uprizarili v domačem kraju, Goslovju smo tudi v Brusnicah, na Trebelnem in na Čatežu.

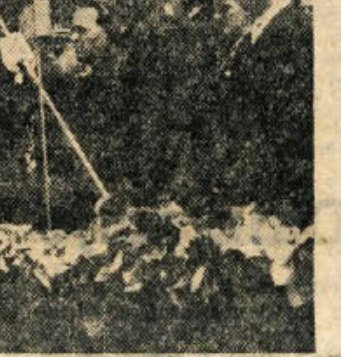
Potrebno je bilo mnogo naporov in dobre volje za doseg tega uspeha. V zimskih mesecih smo se ob večerih shajali vsi prenašani v bornem razredu ob luči petrolejke. Težak je bil začetek, ker smo skoraj vsi igralci prvici nastopili pred občinstvom. Težili pa smo za tem, da bi pokazali, kaj se vse da doseči z vztrajno voljo, četudi težkih pogojev.

Uspeh nas je razveselil in nam dal poguma za nadaljnje delo.

Ali ste že naročili sinu, ki je pri vojakih, naš domači časnik? Storite to takoj, hvaležno vam bo za pozornost in domače novice!

Gasilci Dolenjskih Toplic so potatili 75-letnico obstoja prostovoljnega gasilskega društva s razvitem družbene zastave, kateri je 24. maja botaloval tovarž Viktor Zupančič, predsednik okrajne zveze Novo mesto.

Da, če bi bilo vse to že res, bi bil vesel tudi

JANEZ IDEALIST

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 8. do 11. junija: jugoslovanski film »Sotiska«. Od 12. do 14. junija: ameriški film »Pot v Caribos«.

DOM JLA — NOVO MESTO: od 8. do 10. junija: italijanski film »Vila Borghese«. Od 12. do 14. junija: ruski barvni film »Cvrček«.

ČRNOMLJ: od 7. do 10. junija: ameriški film »Onstran gozda«. 12. in 13. junija: mehiški film »En dan življenja«.

METLIKA: 9. in 10. junija: ameriški film »Herk« Belle Starr«. 13. junija: angleški film »Afera Mauricius«.

KOSTANJEVICA: 10. junija: jugoslovanski film »Tri zгодbe«. 13. junija: francoski film »Gospod Hulot na političnisch«.

TREBNJE: 9. in 10. junija: ameriški barvni film »Najboljši med najslabšimi«. Predstavi v nedeljo ob 14. in 16. uri.

MOKRONOG: 9. in 10. junija: ameriški barvni film »Ljubinec iz New Orleansa«.

DOL. TOPLICE: 9. in 10. junija: ameriški film »Kadar zene ljubijo«. 10. in 11. junija: angleški film »Škrivnostni profesor«. 12. junija: angleški film »Osebnica zadržava«. 13. in 14. junija: ameriški film »Mesto domiilijev«.

SENTERNE: 9. in 10. junija: »Porochi venec«. 13. in 14. junija: »Spjone« in »On in sedem tatov«.

SEMIČ: 9. in 10. junija: francoski film »Prepovedane igre«.

PRODRAM NA RAKI pri Krakem hličo z vrtno, pripravno za upokojenca, in hščo z vrtno, primerno za obrtnika. Obe zgradbi sta na lepem prostoru. Dr. Debeljak Franc, Žužemberk.

POČENI PRODAM trodelno omario. Naslov v upravi lista. (257-56)

BAKRENO SKROPILO se vsteno, dobo uporabno, prav ugodno prodam: Sušnik Alojz, Trška gora 34 pri Novem mestu.

RABLJENO INOZEMSKO ORODJE za ključavnice in kovace prodam po ugodni ceni: Sušnik

NOVO MESTO

V času od 28. maja do 4. junija je bilo rojenih 15 dečkov in 3 deklice.

Porodili so se: Jerje Franc, ključavnčar, in Striška Ivana, kunarska pomočnica, oba iz Novoga mesta. Staniša Viktor, delavec iz Zaloga, in Deršar Marija, hč kmetija iz Podgore.

Umrlj so: Papež Marija, učiteljska, 72 let, iz Novoga mesta. Turk Karel, upokojenec, 68 let, iz Novoga mesta. Dulc Tonča, otrok 7 let, iz Gorenje vasi pri Senarju.

GOTNA VAS

V času od 28. maja do 4. junija sta bila rojena 2 dečka in 1 deklica.

Umrlj je: Strajnar Ana, učiteljica, 87 let, z Dol. Težke vode.

GRADAC

V maju so bili rojeni trije dečki in štiri deklice.

in bo zaživelo svoje življenje šele v jeseni, ko bo manj poljskega dela. V Prosvetnem društvu bomo imeli igralsko družino in pevski zbor. Takrat se bodo tudi starejši igralci pokazali na odru. Pa se to: Suhorčani se večkrat sprajšujejo, zakaj ne pride potujoči kino več na Suhor.

Če bi bilo res...

Stanovanjska sriska se je na mah zmanjšala, ko so vsi, ki imajo velika stanovanja in majhne družine, zamenjali stanovanja s takimi, ki imajo majhna stanovanja pa velike družine. Prijeno so preselenci tudi razpisali zasebnih gostincev po vsem okraju, da sprejmejo abonente na hrano po zelo znižanih cenah. Nekateri zasebnih gostincev so tudi naknadno privedli lamski proleter, ker so se prej zmotili in niso napisali več dohodkov. Kamokoli človek pride v gostinski lokal, mu najprej ponudijo hrano.

Narodna banka je povabila podjetja, naj zaprosijo za večji obratni kredit, katerega jim nudi v taki vsini, da proizvodnja ne bo ovirana. Na solidni ni več nove železne pravde! Kaj bi z njimi, ko ljudje med seboj (zudi v mestu) vse poravnajo z vljudnimi oporošili drug drugemu. Ničve več ne naziva drugača z gospodom, gospo in gospodično, pač pa so vsi med seboj lepo tovariši in tovaršice, ker se spodobijo med delovnimi naprednimi ljudmi. Nič eden od starijev ni v tih dneh rekel, ko je otrok prinesel svečke iz šole, češ »saj vem, zakaj je to, Mojega imajo na piči, pa je cepnil.« Tudi vsakoletnega d'antonia s zaključnim spravevanjem ni bilo več v šolah.

In mladina, kako je postala mirna na vseh prireditvah! V ponos je lahko svojim vzgojiteljem. Večji del mladine se je vpisal v Partizana, znoten del pa tudi med tabornike in planince. Vajeniška mladina se je na povzku z mladinskega zletu na vrtu vidno disciplinirano. Lepo je sedeti pri miru, ni bilo množičnega rotnanja iz vagona v vagon, ni bilo brčanja v vrata, nagajanja spovednikov, ni bilo piti ene nedostojne besede ali kaj podobnega odtosno nesepahiba.

Kmetijske zadruge so končno obračunale z vsakim predočernim zaslukarstvom v posredništvu med proizvajalcem in potrošnikom. Zaradi tega so odposle vse nakupovalce in jih dale na razpolago za izvoz. Ker odkupujejo brez posredovalcev in nakupovalcev, nudijo velike količine pridlokov vseh vrst na tegu po izredno ugodnih cenah!

Da, če bi bilo vse to že res, bi bil vesel tudi

JANEZ IDEALIST

IZ MATIČNIKIH URADOV

Franciška gospodinja, 61 let, iz Dol. Polja, koba Jože posestnik, 66 let, iz Dolenjskih Sušic.

IZ NOVOMESKIH PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodniški vdolici.

Planinc Ernesta iz Koločaja — dečka: Gornik Marija iz Dol. Suhorja — dečko: Skočaj Antonija iz Starega grada — dečka: Zagor Angela iz Novoga mesta — dečko: Monor Frančiška iz Brčine vasi — dečka: Zalažka Ana iz Sinjega vrha — dečka: Nose Angela iz Rumanje vasi — dečka: Boje Terezija iz Novoga mesta — dečka: Uršnar Justina s Hudej — dečka: Pavla iz Jerneje vasi — dečko: Turk Marija iz Žužemberka — dečka: Lutzen Marica iz

Kam po šoli? V poklic z 2 razredi gimnazije ali s 6 razredi osnovne šole

Pomlad v živalskem vrtu

INDUSTRIJSKA ČEVJARSKA ŠOLA ŽIRI
 Pouk na šoli traja tri leta. Učenci se izučijo za čevljarje, za industrijo čevljev.
 Po dovršeni šoli učenci lahko opravijo še posebno specializacijo. Brez specializacije so zaposleni kot izdelovalci težke obutve, po specializaciji pa se zaposlijo pri posameznih strojih, kot delavci ali prodajalci v trgovskih obratih čevljarške stroke.
 Po predpisani doli praxe se absolventi te šole lahko vpíšejo v čevljarstvo mojstrsko šolo v Mariboru.
 Zenske se v tem poklicu uspešno udeležujejo, kot izdelovalke gornjih delov. Šola ima internat.

Je in kletarje. Zaposlilo se lahko na kmetijskih gospodarstvih, vinogradniško-sadjarškega tipa.
ŠPLOSNA KMETIJSKA ŠOLA, Grm pri Novem mestu
 Šola je enoletna. Učenci, ki dovršijo to šolo, se lahko zaposlijo kot vodje hleva, molzniki, kontrolorji, sadjarški kontrolorji ali kot samostojni gospodarji na privatnih posevstvih. Na šoli je živinoreja, poljedelstvo in sadjarstvo.
 Šološne kmetijske šole so še LOZ pri Vipavi, POLJCE pri Begunjah in RAKICAN pri Murski Soboti.
HMEJLJARSKA ŠOLA, Vrbe pri Zalcu
 Na tej šoli se učenci usposobijo za hmeljarje. Hmeljarji se

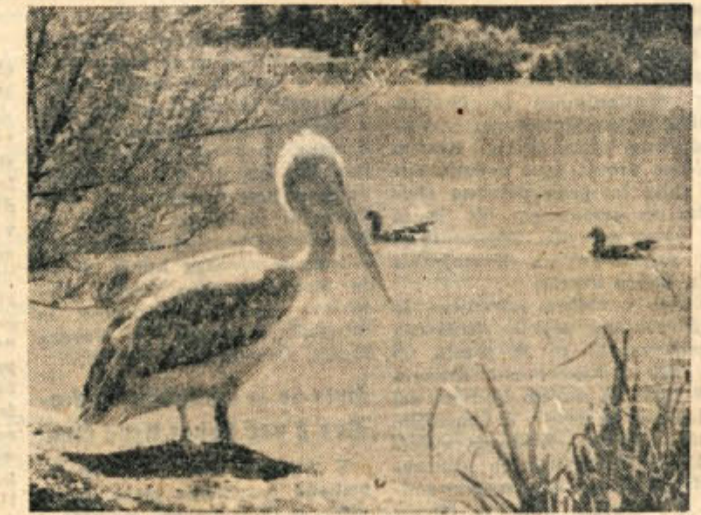
lahko zaposlijo v Savinjski dolini in tudi v ostalih predelih, kjer gojijo hmelj. Šola sprejema samo moško mladino.
MLEKARSKA ŠOLA, Čirče pri Kranju
 Šola je dvoletna. Učenci se izučijo za mlekarje-sirarje in maslarje, ki se zaposlijo pri predelavi mleka.
KMETIJSKO - GOSPODINSKO ŠOLE
 Te šole so enoletne. Na njih se dekleta vzgajajo za bodoče kvalificirane delavke in kmetijske. Kvalifikacijo dobijo, ko po dovršeni šoli opravijo dvoletno prakso v svojem poklicu in dosežejo starost nad 17 let. — Po

triletni prakti na kmetijskih posevstvih se lahko vpíšejo na mojstrsko šolo. Kmetijsko gospodinske šole sprejemajo samo žensko mladino.
 Kmetijsko gospodinske šole so na Maji Leki (občina Trebnje), Gradac pri Crnomlju, Radlje ob Dravi, Rakičan in Sentjur.
 Nasteli smo šole s praktičnim poukom, v katere se lahko vpíšejo učenci in učence, ki so uspešno dovršili 2 raz. gimnazije ali 6 raz. osnovne šole. Kandidatom pripravljamo, da se o roku za vpis na navedene šole pravočasno informirajo pri vodstvu šol in da zasledujejo objave šol v dnevnem časopisu.
 (Konec)
 F. M.

... Skofljica... Rakovnik... Ljubljana...
 Dvajset učencev in učenk se gnete okrog nove in vrt in željno dojemajo nove vise. Mnogi se prvič peljejo proti Ljubljani, tisti, ki so tu že bili, razlagajo drugim, kje in kdaj izstopimo.
 Na cilju smo. Nič veliko besed ni treba, že so zvrščeni v dvostopih in disciplinirano stopajo proti izhodu. 'Jo mahne mo kar peš?' se posvetujemo z učenci in učenkami, ker se hočem izogniti prevelikemu izdatku za vožnjo s tramvajem. Malo oklevajo, nato pa se le drug za drugim strinjajo.
 'Čez Rožnik je lepota svetuje nekdo, ki se tu počuti že kar domo. Prav, pa pojdemo čez Rožnik. Skozi Tivolj je v prijetnem hladu in ob nešteti zanimivostih otrokom pot pravi užitek. Pod Rožnikom z veselim vzkliti občudujejo študentsko naselje, Tobračno tovarno in viški predel. Na Rožniku s tiho spoštljivostjo ogledujemo predmete, razstavljene v Cankarjevi sobi in njegov spomenik. Radovednost pa jih kar sama priganja naprej.
 Po strmi, a izhojeni poti se spustimo z Rožnika in prej ko v desetih minutah smo pri vrodu v Zoološki vrt. Na poti nas spremlja turbošno zaviljanje volka, ki mu vsi otroci v strahu prisluhnejo. Malenkostna vstopnica petih dinarjev se zdí nekaterim kar prenizka.
 Uslužbenec živalskega vrta nas spremlja in potrpežljivo odgovarja na mnoga vprašanja. Od kletke z opicami se nikakor ne morejo ločiti. Večina jih počasi s sliki; tu se jim od srca smejejo, ko ena izmed njih gleda svojo podobo v koščku ogledala, potem pa išče svojo vratnico iz ogledala. Zvermo, da se je opičja družina pomnožila že na 16 članov, od tega sta dva mladička.
 Golobi gruljo in dvorijo samičam. Fazani kdajpakdaj posežejo v prepri, nato pa spet nemirno iščejo izhoda iz svoje zamrežene kletke. Zlati fazan je kot pisan cvet zlatih, rdečih, rumenih barv. 'Se mnogo lepši je bil, dokler mu ni neki krutež iztrgal repa.' zvermo od vodnika in se glasno jezimo na takega brezsrčnega obiskovalca. Sove iščejo mraka v kletkah; mnogokdo se spomni ob pogledu nanje na Kekca, ki je s svojim skovikanjem ugnal Bedanca.
 'Volka se gotovo najbolj bojite?' vpraša Peter vodiča. 'Ne, zelo sva prijatelja. Volkuja je. Dobili smo jo še čisto mlado. Zdej spomladi je najbolj nemirna. Malo prepoznati ste, da bi videli, kako mi je z roko.' Prislunemo pogovoru 4-letne Marjance, ki je tu z mamico na ogledu. 'Skoda, da nisva prej prišli,' meni deklica, 'bili bi videli še Rdečo kapico, ki jo je ta volk zdej že poril!' soču-

stvuje pod vtisom pravilice ma-lja obiskovalka. Naši otroci se ji smejejo, a ko volkuja spet zatuli, takoj umolknejo.
 'Plešec ali mrhar letos prvič gnezdi. Februarja je v najhujši zimi zvalil jake. Nismo verjeli, da bo ta prirestek ostal živ.' Druge ptičke nekateri otroci že poznajo, mnogim so vse neznane.
 Precej prigovarjanja je treba, da se od medvedov poslovimo in napotimo se proti ribniku, kjer so mnoge račke in vodne ptice, pa tudi tri dalmatinske kače (goz in blavor).

Seveda smo videli še mnogo več, kot smo tu zaradi pomanjkanja prostora našli. — Od uslužbenca spremljevalca zve-

Ob nekaj mesecev starih liščkah si težko napasejo radovednost. Veliko pozornost jim vzbujajo zanimiva zebra, ki so jo lani dobili iz Zagreba. Za ograjo ji delajo družbo še mladi, a že kar veliki jeleni in košuta, ki segajo po šopih trave, katero jim ponujajo otroci.
 V ribniku se odkrivajo nove zanimivosti. Med vodno perutnino so najbolj zanimive čapljice, štorčke, črni in beli labodji. Slednji gnezdiijo in so se menda prav te dni izlegli prvi mladi labodki.
 Najlepše presenečenje otroke šele čaka. Po kratki strmi poti se vzpnejo do betonske ograje, za katero zagledajo medvedko Meto z dvema mladičkoma. Kot kožuhovalci žogi se premetavata, pretepeata, podita za čapljicijo, skoraj strah vzbujajočo materjo. Medved Jaka je tež dan za rešetkami, ponoči pa ga spustijo za obzidje, ki so jim ga lani zgradili, in kjer imajo dovolj prostora za gibanje, v bazenu pa tudi nekaj vode, da se v njej ohladijo.
 G. Z.

Precej prigovarjanja je treba, da se od medvedov poslovimo in napotimo se proti ribniku, kjer so mnoge račke in vodne ptice, pa tudi tri dalmatinske kače (goz in blavor).
 Seveda smo videli še mnogo več, kot smo tu zaradi pomanjkanja prostora našli. — Od uslužbenca spremljevalca zve-

Le tako naprej, pionirji!

Lep napredek dolenskih pionirjev - šahistov na VI. republiškem prvenstvu

Ni še dolgo, kar so v Novem mestu tekmovali pionirski reprezentance posameznih šol za naslove pionirskih moštvenih prvakov novomeškega okraja. Tokrat se je iz okraja zbralo 9 pionirskih ekip, najboljša s tega tekmovalna pa so se udeležili republiškega pionirskega prvenstva v Ljubljani. To prvenstvo, ki je bilo že šesto, je bilo prav tako kot prejšnja posvečeno rojstnemu dnevu maršala Tita.
 Na tem tekmovalju, ki je bilo v prostorih Doma Maksa Perca, se je zbralo 31 ekip iz vseh krajev Slovenije z okoli 290 pionirji in pionirkami. Ti okrajni prvaki so po podatkih prirediteljev - Sahovske zveze Slovenije in Zveze prijateljev mladine - predstavljal 699 pionirjev, kolikor jih je nastopilo na posameznih predtekmovaljih in okrajnih prvenstvih.
 Novomeški okraj so zastopali pri starejših pionirjih ekipa neovomeške gimnazije, pri mlajših

pionirjih ekipa črnomske osnovne šole, pri pionirskih pa ekipa kostanjevske gimnazije. Sorazmerno s pripravami so se novomeški okrajni prvaki dobro odrezali, pohvaliti pa je treba pionirje kočevske in brežiške gimnazije, ki so v izredno močni konkurenci dobili 2.-4. mesto. Pri starejših pionirjih so zmagnali pionirji ljubljanske klasične gimnazije, novomeški pionirji so bili na šestem mestu.
 Pri mlajših pionirjih so se pionirji črnomske osnovne šole šteli za prvake - osnovno šolo Maribor center, za osnovno šolo iz Sentvidra in Cella.
 Pionirke iz Kostanjevca so bile na 5. mestu. Pri plasmanu naših predstavnikov moramo upoštevati, da niso imeli nekaterih plačnih inštruktorjev, kot ekipe iz Ljubljane in ostalih večjih centrov. Za primerjavo naj vedemo, da so za inštruktorje (veči, doma mojske kandidati I. kategorije) samo v Ljubljani potrebnili okoli 35.000 dinir!
 Kaj takega si naši pionirji niso mogli privoščiti, zato smo z doseženimi uspehi lahko zadovoljni.

Zmagovalci na letošnjem prvenstvu LRS so prejeli prehodne pokale, ostale najbolje ekipe pa še nagrade Zveze prijateljev mladine in Sahovske zveze Slovenije. S tekmovalna so pionirji-šahisti postali pozdravno brzojavko maršala Tita in mu čestitali za rojstni dan.
 F. M.

NAPREDEK POLJDELSTVA

Poljedelstvo je v zadnjih 150 letih izredno napredovalo. Neke ameriške revije ima tale podatek: leta 1800 je moralo na ameriških farmah delati 9 ljudi, da so pridelali hrano zase in še za eno osebo; današnji farmer, ki uporablja pridobitve moderne agronomije in moderne poljedelske stroje, pa na leto sam pridelja hrano zase in še za 17 ljudi.

Dopisujte v Dolenjski list!

Vzor potrpežljivosti, skromnosti, pridnosti, pa tudi trme je osliček, ki je v nekaterih žumberških vaseh nad Metliko še vedno edino prometno sredstvo. Drugod po okraju dolgorih sivcev nimamo več, le v Metliki ga še lahko srečate, kjer ga gospodar privede ob steno, ko si sam krepa dušo in telo...

Čvrsta starka

Oma Franzers iz Kólina (Nemčija) se je nedavno tega odpejala s kolesom daleč izven mesta, naredila nekaj poskokov z vrvice (šakar skakečo deklica), nato pa splezala še na visoko drvo. To ne bi bilo nič posebnega za kako dekle, ampak podjetna Oma je s tem proslavila svoj 90-rodni dan! Pravi, da se je le na hvalo vsakdanji telovadbi ohranila 90 let tako sveža in čvrsta.

- ČIPKARSKA ŠOLA, Idrija, Prelovčeva 9 - Zeleniški**
 Na tej šoli se dekleta izučijo za čipkarice, ki se po dovršenem šolanju lahko vpíšejo na šolo za umetno obrt v Ljubljani.
- RIBIŠKA ŠOLA, Piran**
 Pouk na šoli traja dve leti. Učenci se izučijo za kvalificirane ribiče, ladjevodje ali ladijske motoriste.
 Možnosti zaposlitve so dobre, ker tega kraja zelo primanjkuje.
- VRTNARSKA ŠOLA, Medlog pri Celju**
 Na šoli, ki je dvoletna, se izučijo učenci za vrtnarje. Šola ima internat.
- VINARSKO SADJARSKA ŠOLA, Svečina pri Mariboru**
 Šola je dvoletna. Učenci se izučijo za vinogradnike, sadjar-

Pozdrav iz Dalmacije

Vojak Alojz Carman, ki služi vojaški rok v Padjani v Dalmaciji, nam piše:
 'Sem z Dolenjskega. Nahajam se na odsluženju vojaškega roka v JLA. Naprej sem bil nekaj časa v Zagrebu, sedaj pa sem premeščen sem.
 Tu nas je več iz okolice Novoga mesta. Menj je oče naročil prijubljeni Dolenjski list in sedaj za vsako soboto nestrpno pričakujem. Z veseljem preberem novice in članke iz domačih krajev. Priporočam vsem staršem, katerih sinovi služijo v JLA, da jim naroče Dolenjski list. Veseli ga bodo in hvaležni za naročilo.
 Vsi fantje Dolenjci iskreno pozdravljamo starše in znance ter bralce Dolenjskega lista!'
 Alojz Carman
 V. P. 6378, Padjana, Dalmacija

pričakujem. Z veseljem preberem novice in članke iz domačih krajev. Priporočam vsem staršem, katerih sinovi služijo v JLA, da jim naroče Dolenjski list. Veseli ga bodo in hvaležni za naročilo.
 Vsi fantje Dolenjci iskreno pozdravljamo starše in znance ter bralce Dolenjskega lista!'
 Alojz Carman
 V. P. 6378, Padjana, Dalmacija

Miško Kranjec: Pot do zločina

Uprizoritev novomeških učiteljskihnikov v DLP

Za novomeškimi osmošolci (Kantarev, Milijon težav) in dijaki črnomske gimnazije (Fodor; Martur) so v maju uprizorili v DLP tudi novomeški učiteljski dramski Miško Kranjec, dobič do zločina. To je že lepa tradicija, da ob novomeškega zavoda postavijo vsako leto na oder vsaj eno dramsko delo. Učiteljskički so z dramo gostovali v Smetini, Mokronogu, Trebnjem, Crnomlju in Gradacu.
 Kranjec je postavil na oder ljudi naše Stajarske iz dobe med obema vojnama, to je v dobo kapitalističnih proizvodnih odnosov. Centralna osebnost je glavni negativni junak Matija Berden; človek, ki ne pozna nobenih ovir, da doseže svoj namen, pa čeprav za ceno umora svoje žene. Matija Berden je slika senca Cankarjevega Kantarja v »Kralju na Betajnovi«. Cankar je postavil svojega negativnega junaka v dobo mladega kapitalizma, ki je značilno za proizvodnjo na agrarno osredelja slovenska tla v začetku tega stoletja. Njegov Kantar raste do simbola zločina ter zmaga brez nasprotja. Cankar je bil dramatik - psiholog, ki je dobro vedel, da bo na ta način vzbudil v pri gledalcu. Kranjec Berden, ki spominja na Kantarja pa je precej skonstruiran, medel, nedogotan in nas ne prepriča. Razumljivo: Časi v kraljevski Jugoslaviji in tedajni proizvodnja od-

noči so bili bistveno drugačni; od omih v črno-žolti monarhiji.
 Režiser (A. Segar) se je trudil, da bi posameznikom dal krki in življenje, da bi zaživeli na odru, vendar režija neoplačljivega zahteva trdo roko in dobro izbrani igralci. Tempo igranja je ustrezal, dinamika pa ni bila, včasih so igrali brez življenja; preseljajno vigranost je tu in tam motila potek dejanja. Z izjemo nekaterih jezikovnih spodsajev so tekoč lepo obvladali. Za začetnike je bil to precej trd oreh, kljub temu so z resno igrjo pokazali, da lahko interpretirajo sicer tečaj in vseh dogovorjen Kranjeve tekst.
 Starejša postnega Berdena je dobro igral L. Peterlin, v maski in kretinjski pretraval. Sina Matija je igral Vuča. Njegov temperament ni bil priraven za Kranjevo zamisel oblastnega mladega Berdena. Dobri sta bili mladi Verona Antalič (A. Boj) in Matijeva žena Magda (A. Perpar), posebno z izrazitimi masko. Sodnik Leskovar (F. Videčnik) je imel dobro masko, vendar je bil glasovno presibak. Igrali so še F. Nahtigal (delavec), Lovšin M. (Majereva), Koce (sluga) in Lindič (špekularca na sodišču). Vsem je manjkala spreobmenost, živčnost in doživljanje na odru. Klub temu pa je treba pozdraviti prizadevanost članov dramske sekcije, posebno pa gostovanja na posebeju, -an.

Radio tekmuje s tiskom

Radio, tisk, film in v poslednjem času še televizija so vsakakor štiri močne sile sodobnega sveta. Vsak dan gre v prodajo na svetu 255 milijonov raznih časopisov, vsak dan se prižiga 237 milijonov radijskih aparatov in 44 milijonov televizijskih sprejemnikov, a več kot 130.000 kinodvoran sprejema številne gledalce. To so podatki, ki jih daje UNESCO.

OKROGLE

FAMETNA MODROST

Modrijana Sokrata so prijatelji pobarali, kako da more sploh trpeti svojo izredno sitno in dolgozračno ženo Ksantipo.
 'Zato je ne spodim, da se lahko doma uirim v potrpljenju, ki mi je zunaj med ljudmi tako zelo potrebno.'

POČITNICE IN CENE

'Boste bli danes na spreob po okoli, ko je dan tako čudovito lep?'
 'Ne; za sobo v hotelu plačam 500 din na dan pa bi bilo bedasto, če ne bi stalno sedel v nji.'

KREPKA REKLAMA

Neki lastnik salona za pomlajevanje in polepšanje v Parizu je pred svojo poslovavnico obesil tablo s temle napisom: 'Prosimo moške, da ne kokerajo z damami, ki so prile in nalaga salona, kajti med njimi so lahko tudi njegove babice.'

'Ne, ni bila avtomobilska nesreča! Padel sem z osmega klina lestve, ker jih je imela samo sedem...'

41% vseh ljudi na svetu - delavci

Po poročilu Mednarodne organizacije dela številno zaposlenih delavcev na svetu presega 1 milijardo (41% vseh prebivalcev sveta). Število žena - delavk - venomer raste. V ZDA so žene leta 1900 predstavljale skupaj 18% delovne sile, sedaj se je to število povečalo na 28%.

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in marisal Saša Dobrila

61. 'Kdo je to?' »Bober! Je pojasnil Indijanec. 'Pa ne boš trdil, da zna bober takole graditi jezove?' Nanesio odgovora je pejal Rok naprej in mu pokazal na pol ogledana drevesa. Na površini ogledanega stožca se je poznala del bobrovih zob. »Ko bobri tako podorejo drevo, ga razrežejo na manjše kose, oklestijo...'

62. '... in po jarkih spuščajo posamezne kose v jezero. Iz lesa potem gradijo jezove. Lubje in manjše veje spravlja v svoje kolibe ali jih s blatom pritrdijo na jezersko dno, tako da so za zimo prisrbljeni s hrano.' Vilče kar ni mogel verjeti prijatelju, da bi bila kakšna žival tako sposobna za delo in pametno gospodarjenje.

63. 'Pa pogledva še v njihovo hišo, mu je pomignil Rok. 'V vsako kolibo vodita pod vodo po dve luknji, skozi kateri bober prihaja in odhaja.' Rok je pokazal Vilčetu največjo kolibo sredi jezera in mu predlagal, naj gre prvi vanjo. Vilče si tega ni pustil dvakrat reči, čeprav ni verjel, da je vse to o bobrjih res.

64. Globoko je zajel sapo in se potopil. Našel je odprtino in splaval k njej. Smol! Stari bober je hotel pravkar zdema po isti poti. Tako sta trčila z glavama; verjetno se je bober ustrašil, ker je takoj zapustil dom pri drugi odprtini. Videla sta je še njegov rep.

65. Bobrovo stanovanje je bilo mračno in je imelo poleg obeh odprtin na eni strani tudi ležišče iz suhe trave. Ogledala sta si zanimivo hišico, pa spet splavala na breg, kjer je Rok pripovedoval Vilčetu mnogo zgodb iz življenja teh razumnih živali. Nekdo je imel tudi sam mladega bobra.

66. Rok je vzbudil v Vilčetu veliko zanimanje za bobre. Ker bi jih rad videl tudi pri njihovem delu, sta se po nekaj dneh spet vrnila k bobrovim naselbinam. Imela sta srečo. Pred njima je stal bober na zadnjih nogah, se oprl na svoj rep in z zobni pridno obdeloval deblo.